

Rapport 6223

KESSLER PARK TE RIJSWIJK

E. van der Laan, G.P.A.M. Nieuwlaat

Kessler Park te Rijswijk, gemeente Rijswijk

Een bureauonderzoek en inventariserend veldonderzoek in de vorm van een verkennend booronderzoek

E. van der Laan en G.P.A.M. Nieuwlaat

Colofon

ADC Rapport 6223

Kessler Park te Rijswijk, gemeente Rijswijk

Een bureauonderzoek en inventariserend veldonderzoek in de vorm van een verkennend booronderzoek

Auteur(s): E. van der Laan, G.P.A.M. Nieuwlaat

In opdracht van: LBP|SIGHT

© ADC ArcheoProjecten, Amersfoort, 14 september 2023

Foto's en tekeningen: ADC ArcheoProjecten, tenzij anders vermeld

Status rapportage:

versie 1.0

Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt
worden door middel van druk, fotokopie of op welke wijze dan ook
zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgevers.

ADC ArcheoProjecten aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend
uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

Autorisatie:

B. Jansen

ISSN 1875-1067

ADC ArcheoProjecten
Nijverheidsweg-Noord 114
3812 PN Amersfoort
Tel. 033-299 81 81
E-mail info@archeologie.nl

Inhoudsopgave

Samenvatting	5
1 Inleiding en administratieve gegevens	7
2 Bureauonderzoek	11
2.1 Doelstelling en vraagstelling	11
2.2 Methode	11
2.3 Resultaten	11
2.4 Gespecificeerde verwachting en conclusie	22
3 Inventariserend Veldonderzoek	24
3.1 Verkennend booronderzoek: doel- en vraagstelling	24
3.2 Methode	24
3.3 Resultaten Inventariserend Veldonderzoek (IVO-O)	25
3.4 Conclusies	27
4 Aanbeveling	28
Literatuur	29
Geraadpleegde websites	30
Lijst van afbeeldingen en tabellen	31
Bijlagen	32

Tabel 1. Overzicht van de verschillende perioden.

Archeologische periode		Datering		Geologisch tijdperk			
Nieuwste tijd		C		Holoceen			
Nieuwe tijd		B	1795				
		A	1650				
Middeleeuwen		Late Middeleeuwen B	1500			1150 na Chr.	Laat-Subatlanticum
		Late Middeleeuwen A	1250				
		Ottoons	1050				
		Karolingisch	900				
		Merovingisch laat	725				
		Merovingisch vroeg	525				
Romeinse tijd		Laat	450				
		Midden	270				
		Vroeg	70 na Chr.				
Prehistorie	IJzertijd	Laat	15 voor Chr.	450 voor Chr.	Vroeg-Subatlanticum		
		Midden	250				
		Vroeg	500				
	Bronstijd	Laat	800				
		Midden	1100				
		Vroeg	1800				
	Neolithicum (Nieuwe Steentijd)	Laat	2000	3700	Subatlanticum		
		Midden	2850				
		Vroeg	4200				
	Mesolithicum (Midden-Steentijd)	Laat	4900/5300	7300	Atlanticum		
		Midden	6450				
		Vroeg	8640				
		Paleolithicum (Oude Steentijd)	Laat	9700	114.000	Weichselien	
			Jong B	12.500			
			Jong A	16.000			
			Midden	35.000			
			Oud	250.000			
			126.000	Eemien			
236.000			Saalien II				
241.000			Oostermeer				
322.000			Saalien I				
336.000			Belvédère/Holsteinien				
384.000			Glaciaal				
416.000			Holstienien				
463.000	Elsterien						

Samenvatting

In opdracht van LBP|SIGHT heeft ADC ArcheoProjecten in april 2023 een bureauonderzoek uitgevoerd naar de kans op de aanwezigheid van archeologische waarden op de locatie Kessler Park te Rijswijk. De aanleiding voor het onderzoek is de voorgenomen herontwikkeling van het (voormalige) kantoren- en bedrijvencomplex ter plaatse. Hiervoor is een bestemmingsplanwijziging noodzakelijk.

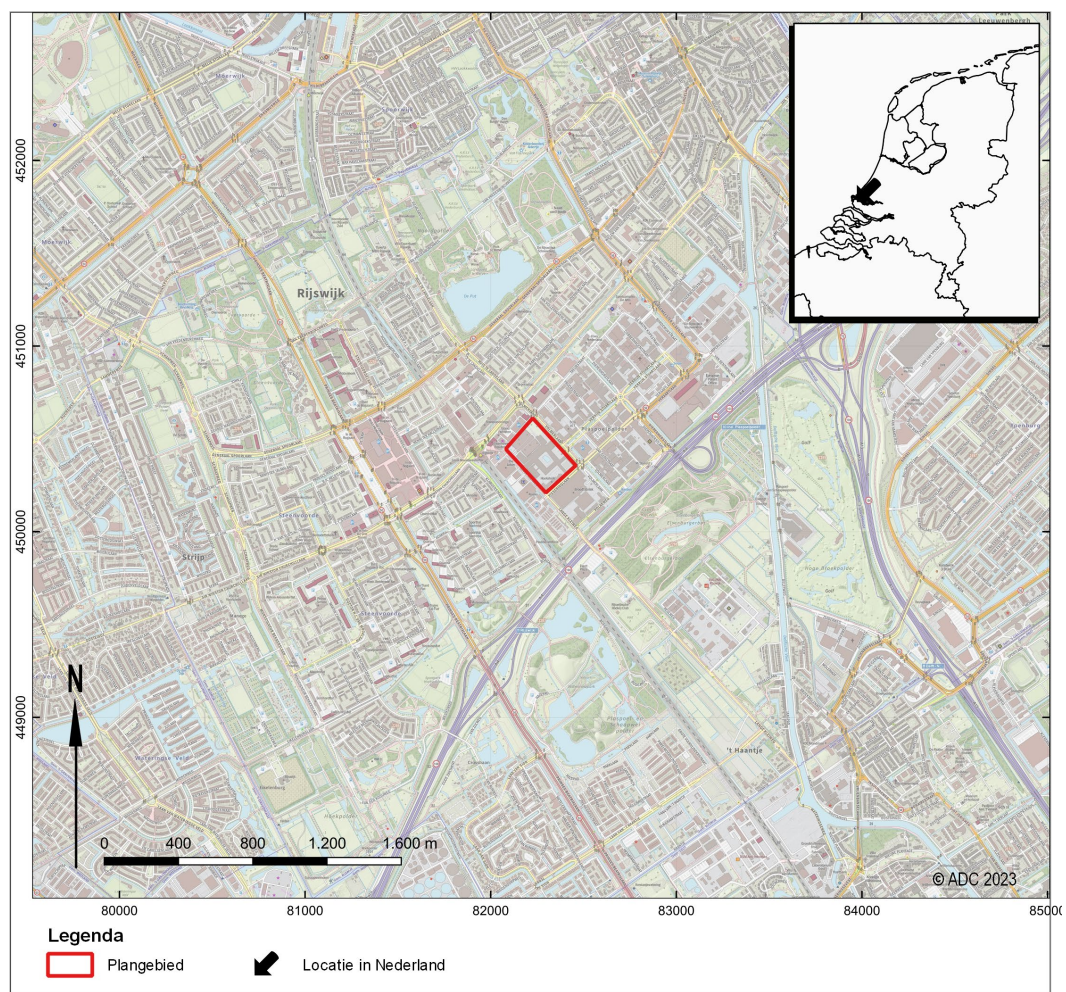
In Nederland dient het vaststellen van de archeologische waarde van een plangebied te gebeuren conform de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA versie 4.1). Gemeenten kunnen hierop aanvullende uitvoeringskaders vaststellen. De gemeente Rijswijk heeft voor zover bekend geen aanvullende uitvoeringskaders vastgesteld voor het uitvoeren van archeologisch vooronderzoek binnen het plangebied, noch zijn deze voor dit project afzonderlijk opgesteld. Voor dit onderzoek zijn daarom enkel de protocollen van de vigerende KNA gevolgd.

Het bureauonderzoek vormt de eerste stap in het vaststellen van de archeologische waarde van het gebied. Het doel van bureauonderzoek is het aan de hand van bestaande bronnen verwerven van informatie over bekende en/of verwachte archeologische waarden in het plangebied, om daarmee te komen tot een gespecificeerde, archeologische verwachting.

In het bureauonderzoek worden verschillende eenheden in de bodem verwacht, elk met een eigen archeologische verwachting. In de top van het Laagpakket van Wormer, op kwelderafzettingen en kreekoevers worden archeologische resten uit het Neolithicum verwacht. Het gaat om verschillende complextypen die gerelateerd zijn aan boerenederzettingen in het wad-kweldergebied. Voor het aantreffen van resten uit de Bronstijd en de IJzertijd geldt een lage verwachting. Waarschijnlijk waren de bewoningsmogelijkheden in het veengebied niet gunstig. Bovendien heeft zich in een deel van het plangebied de geul van de Gantel ingesneden tot in het veen waardoor eventuele resten uit oudere perioden zijn geërodeerd. Voor vondsten uit de Romeinse tijd geldt een hoge verwachting; deze zullen zich in de top van de Gantel afzettingen bevinden, op circa 1,5 m -NAP. Eventueel aanwezige sporen uit de Romeinse tijd zullen naar verwachting hoofdzakelijk bestaan uit resten van houten constructies (palen of paalkuilen, vlechtwerk, etc.), afvalkuilen, waterputten en greppels. Bewoning en gebruik van het land na de Romeinse tijd vindt pas weer plaats in de Late Middeleeuwen, vanaf de 12^e eeuw. Eventueel aanwezige sporen uit de Late Middeleeuwen en Nieuwe tijd zullen naar verwachting hoofdzakelijk bestaan uit resten van houten constructies (palen of paalkuilen, vlechtwerk, etc.), afvalkuilen, waterputten, beerputten en greppels. Het zal voor de periode vanaf de 18^e eeuw niet gaan om resten van bewoning, maar om sporen van landinrichting. Het vondstmateriaal zal naar verwachting hoofdzakelijk bestaan uit (baksteen)puin, natuursteen, aardewerk, bot, botanische macroresten en houtskool.

Om de kans op de aanwezigheid van archeologische resten te bepalen is vooral het verwerven van inzicht in de bodemopbouw en de mate van intactheid daarvan van belang. Hiertoe is een verkennend booronderzoek uitgevoerd in het plangebied. Uit het onderzoek is gebleken in het plangebied een geul van de Gantel aanwezig is. De Gantel afzettingen zijn later afgedekt door antropogene lagen. De bodem bestaat, van onder naar boven gezien, uit zand, gevolgd door geulafzettingen van de Gantel. Deze geulafzettingen gaan over in oeverafzettingen waarvan de top is verstoord en verblauwd. Over het gehele plangebied ligt een laag opgebracht of verstoord zand, waarop de huidige verharding en bouwvoor zijn aangebracht. Er zijn geen niveaus met bodemvorming, rijping, of ontkalking aangetroffen. De verwachting voor archeologische resten in het plangebied kan worden bijgesteld naar laag voor alle archeologische perioden.

ADC ArcheoProjecten adviseert om het plangebied vrij te geven voor de voorgenomen ontwikkeling. Het is altijd mogelijk dat tijdens grondwerkzaamheden onverwacht archeologische vondsten aan het licht komen. Het verdient daarom aanbeveling om de uitvoerder van de grondwerkzaamheden te wijzen op de plicht deze zogenoemde toevalsvondsten te melden bij de bevoegde overheid, zoals aangegeven in artikel 5.10 en 5.11 van de Erfgoedwet. De melding dient behalve bij de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE) tevens plaats te vinden bij de gemeente Rijswijk.

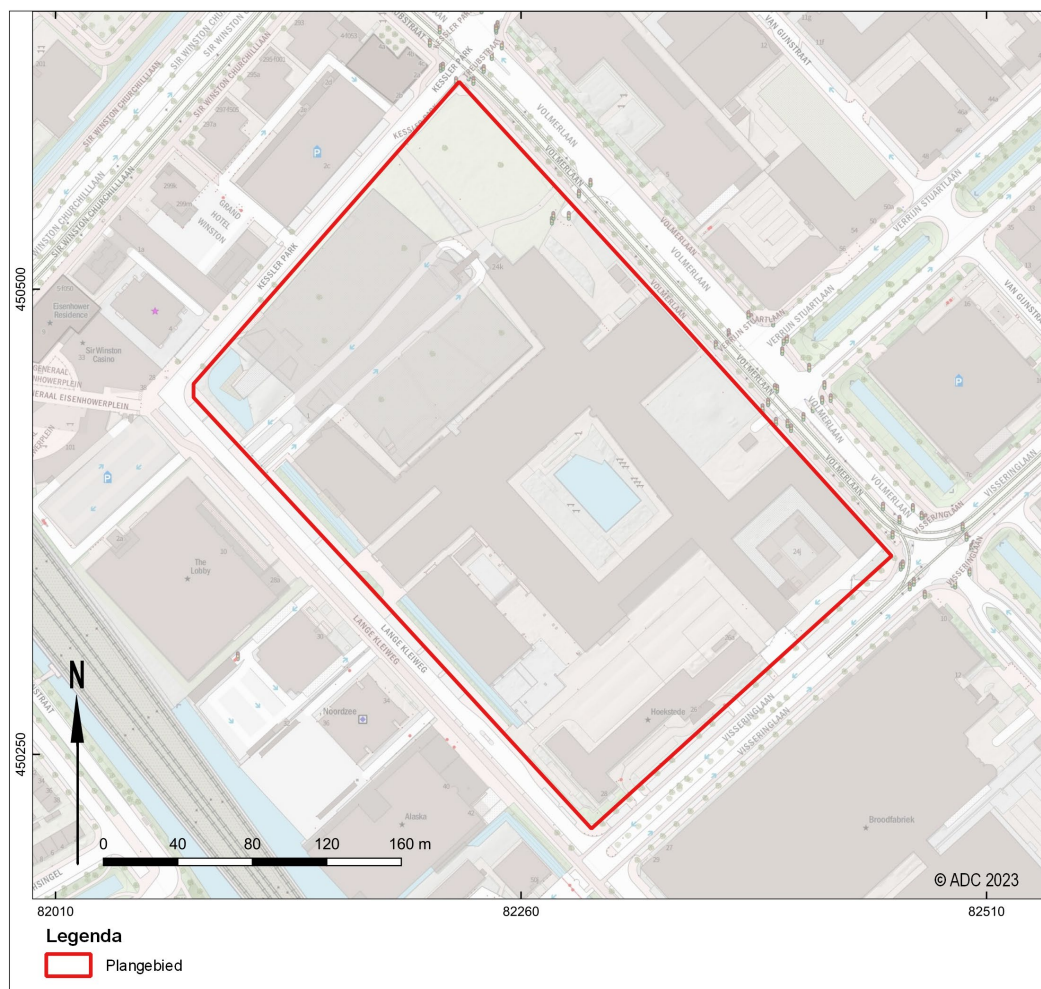

Afb. 1. Locatie van het plangebied.

1 Inleiding en administratieve gegevens

In opdracht van LBP|SIGHT heeft ADC ArcheoProjecten in april 2023 een bureauonderzoek uitgevoerd naar de kans op de aanwezigheid van archeologische waarden op de locatie Kessler Park te Rijswijk (afb. 1 en afb. 2).

Afb. 2. Detailkaart van het plangebied.

De aanleiding voor het onderzoek is de voorgenomen herontwikkeling van het (voormalige) kantoren- en bedrijvencomplex ter plaatse. Hiervoor is een planologische procedure noodzakelijk.

Sinds 1 juli 2016 is de Erfgoedwet in werking getreden en is de Monumentenwet 1988 komen te vervallen. De bepalingen van een deel van de Monumentenwet zijn opgenomen in de Erfgoedwet. Het deel dat betrekking heeft op de besluitvorming in de fysieke leefomgeving gaat over naar de toekomstige Omgevingswet. Vooruitlopend op de datum van ingang van de Omgevingswet zijn deze artikelen te vinden in het Overgangsrecht in de Erfgoedwet, waar ze ongewijzigd van toepassing blijven zolang de Omgevingswet nog niet van kracht is. Op grond van de Erfgoedwet moeten archeologische (verwachtings)waarden gewaarborgd zijn in het bestemmingsplan.

Het plangebied ligt in een gebied waar een gemeentelijk archeologisch beleid is vastgesteld. Op grond van dit beleid valt het grootste deel van het plangebied in een zone met een middelhoge verwachting voor het aantreffen van resten uit het Neolithicum en een lage verwachting voor het

aantreffen van resten uit de Bronstijd – IJzertijd (afb. 3: geel). Hier is archeologisch onderzoek verplicht bij ingrepen groter dan of gelijk aan 100 m².¹

Voor de Romeinse tijd en de Late Middeleeuwen – Nieuwe tijd geldt een middelhoge verwachting (afb. 4: blauw). Hier is archeologisch onderzoek verplicht bij ingrepen groter of gelijk aan 100 m² en dieper dan 0,5 m -mv.

Tenslotte geldt voor een zone in het noorden van het plangebied geen archeologische verwachting (afb. 3 en 4: wit). Hier is geen archeologisch onderzoek nodig.

Afb. 3. Het plangebied op de Archeologische waarden- en beleidskaart periode Neolithicum, Bronstijd en IJzertijd (naar gemeente Rijswijk 2013). Wit: geen archeologische verwachting, Geel: middelhoge verwachting Neolithicum en lage verwachting Brons- en IJzertijd, Groen: Hoge verwachting Neolithicum, lage verwachting Brons- en IJzertijd.

¹ Gemeente Rijswijk, 2013.

Afb. 4. Het plangebied op de Archeologische waarden- en beleidskaart periode Romeinse tijd, Late Middeleeuwen – Nieuwe tijd. (naar Gemeente Rijswijk 2013). Wit: geen archeologische verwachting, Blauw: middelhoge verwachting Romeinse tijd en Late Middeleeuwen – Nieuwe tijd, Licht paars: middelhoge verwachting Romeinse tijd en hoge verwachting Late Middeleeuwen – Nieuwe tijd, Paars: middelhoge verwachting Romeinse tijd en hoge verwachting Late Middeleeuwen – Nieuwe tijd.

In Nederland dient het vaststellen van de archeologische waarde van een plangebied te gebeuren conform de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA versie 4.1). Gemeenten kunnen hierop aanvullende uitvoeringskaders vaststellen. De gemeente Rijswijk heeft voor zover bekend geen aanvullende uitvoeringskaders vastgesteld voor het uitvoeren van archeologisch vooronderzoek binnen het plangebied, noch zijn deze voor dit project afzonderlijk opgesteld. Voor dit onderzoek zijn daarom enkel de protocollen van de vigerende KNA gevolgd.

De volgende administratieve gegevens zijn van toepassing:

opdrachtgever:	LBP SIGHT Contactpersoon: De heer J.J. van Burg Adres: Kelvinbaan 40, 3439 MT Nieuwegein Tel: 06-13195067 E-mail: J.vanburg@lbpsight.nl
Fase(n) AMZ-cyclus:	Een bureauonderzoek en inventariserend veldonderzoek in de vorm van een verkennend booronderzoek
aanleiding:	herinrichting
locatie:	Kessler Park
plaats:	Rijswijk
gemeente:	Rijswijk
provincie:	Zuid-Holland
kadastrale gegevens:	Gemeente Rijswijk, sectie G, percelen 3384, 3385, 2411 en 2412
kaartblad:	30G
oppervlakte plangebied:	Circa 7 hectare (72.803 m ²)
coördinaten:	82232 / 450610 (N) 82460 / 450356 (O) 82299 / 450210 (Z) 82085 / 450444 (W)
bevoegde overheid met contactgegevens:	Gemeente Rijswijk O. Holthausen Postbus 5305 2280 HH Rijswijk Tel: 06-45848493
goedkeuring rapport door bevoegde overheid:	Ja (6-7-2023)
Archis-zaaknummer:	5332102100
ADC-projectcode:	000154
auteur(s):	E. van der Laan, G.P.A.M. Nieuwlaat
Projectmedewerker(s):	G.T. Eijgenraam
autorisatie:	B. Jansen
periode van uitvoering:	april 2023
beheer en plaats documentatie:	ADC ArcheoProjecten bv, Amersfoort

2 Bureauonderzoek

2.1 Doelstelling en vraagstelling

Het bureauonderzoek vormt de eerste stap in het vaststellen van de archeologische waarde van het gebied. Het doel van bureauonderzoek is het aan de hand van bestaande bronnen verwerven van informatie over bekende en/of verwachte archeologische waarden in het plangebied, om daarmee te komen tot een gespecificeerde, archeologische verwachting.

Voor het bureauonderzoek zijn de volgende onderzoeksvragen opgesteld:

- *Zijn mogelijk archeologische waarden in het plangebied aanwezig, en zo ja, wat is de specifieke archeologische verwachting?*
- *Is het plangebied voldoende onderzocht en zo nee, welke vorm van nader archeologisch onderzoek kan worden geadviseerd?*

2.2 Methode

Het onderzoek is uitgevoerd conform de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA), versie 4.1 Landbodems, protocol 4002 Bureauonderzoek.

Tijdens het bureauonderzoek worden diverse bronnen geraadpleegd, wat leidt tot het opstellen van een gespecificeerde verwachting. De gespecificeerde verwachting kan worden beschouwd als de conclusie van het bureauonderzoek, omdat hierin wordt aangegeven of archeologische waarden in het plangebied worden verwacht. Als dit het geval is, zal zo mogelijk de aard, de omvang, de diepteligging en de datering van deze waarden worden beschreven. Indien relevant zal de omvang worden weergegeven op een kaart.

2.3 Resultaten

2.3.1 Afbakening plan- en onderzoeksgebied, beschrijving huidig gebruik en vaststellen van de consequenties van het mogelijk toekomstige gebruik

Het plangebied is gelegen in de bebouwde kom van Rijswijk. Het wordt begrensd door het Kessler Park in het noordwesten, de Lange Kleiweg in het zuidwesten, de Visseringlaan in het zuidoosten en de Volmerlaan in het noordoosten. Het terrein is in gebruik als kantoren- en bedrijvencomplex. Het grootste deel van het plangebied is momenteel bebouwd en voorzien van oppervlakte verharding. Het noordwestelijke deel van het terrein is ingericht met gras, bomen en paden (afb. 5).

Van het plangebied zelf zijn onvoldoende archeologische en aardkundige gegevens beschikbaar om een uitspraak te kunnen doen over de archeologische verwachting. Daarom zijn tevens gegevens betrokken uit de directe omgeving, waarmee het onderzoeksgebied kan worden gedefinieerd als het gebied binnen een straal van circa 250 m rondom het plangebied. De begrenzing van deze zone is gebaseerd op het gegeven dat hierbinnen sprake is van voldoende informatie om een uitspraak te doen over de archeologische verwachting die representatief is voor het plangebied.

In het plangebied is men voornemens om de huidige bebouwing in het gebied deels te transformeren ten behoeve van kantoren, bedrijven en onderwijs en om deze deels te slopen voor nieuwbouw met woningen in combinatie met commerciële functies.²

De consequentie van de voorgenomen ontwikkeling kan zijn dat eventuele aanwezige waardevolle archeologische resten in de ondergrond worden aangetast.

² <https://www.rijswijk.nl/kessler-park>

Afb. 5. Het plangebied op een recente luchtfoto (PDOK)

2.3.2 Beschrijving van de aardwetenschappelijke waarden

De volgende aardwetenschappelijke informatie is bekend van het plangebied:

Tabel 2. Aardwetenschappelijke informatie in het plangebied

Bron	Informatie
Geologische kaart 2021 ³	Getijdenafzettingen (Formatie van Naaldwijk, Laagpakket van Walcheren) op kustveen (Formatie van Nieuwkoop, Hollandveen Laagpakket), op oudere getijdenafzettingen (Formatie van Naaldwijk, Laagpakket van Wormer). Kaarteenhed ovo* Doorsneden door getijdengeulafzettingen lokaal bedekt door overige getijdenafzettingen (Formatie van Naaldwijk, Laagpakket van Walcheren) Kaarteenhed g.
Geomorfologische kaart van Nederland 1:50.000 (landsdekkende, digitale versie) ⁴	Vanwege de ligging in de bebouwde kom, niet gekarteerd. Omliggende eenheden te divers en op te grote afstand voor interpolatie.

³ DINOLoket.nl/ondergrondmodellen.

⁴ Alterra 2008.

Bron	Informatie
Bodemkaart van Nederland 1:50.000 (landsdekkende, digitale versie)⁵	Vanwege de ligging in de bebouwde kom niet gekarteerd. De dichtstbijzijnde eenheid bestaat uit kalkarme leek- / woudeerdgronden (zeekleigronden: kaarteenheden pMn85C).
Paleogeografische kaart van de Rijn-Maas delta⁶	In het plangebied bevindt zich een uitloper van de Gantel. De einddatering van deze stroomgordel is ca. 200 v. Chr.
Actueel Hoogtebestand Nederland (AHN4)⁷	0,75 m NAP

Landschappelijk gezien ligt het plangebied in het Zuid-Hollandse kustgebied, ten zuidoosten van de oudste strandwal. Achter de strandwallen (Formatie van Naaldwijk, Laagpakket van Schoorl, Laag van Voorburg) lag een uitgestrekte wadvlakte waar onder invloed van de zee sedimentatie van zand en klei plaatsvond (Formatie van Naaldwijk, Laagpakket van Wormer). De top van het Laagpakket van Wormer ligt in het plangebied op circa 3 m -NAP (volgens het ondergrondmodel BRO GeoTOP v1.4.1).

Op de wadvlakte werden lokaal duinen gevormd (Formatie van Naaldwijk, Laagpakket van Schoorl, Laag van Ypenburg). Ten noordwesten van het plangebied komen enkele van deze duinen voor (afb. 6: donker groen). De duinen vormden een aantrekkelijke locatie voor bewoning gedurende delen van het Neolithicum en de Bronstijd.

Door dat de kustlijn zich steeds verder sloot en onder invloed van een stijgende grondwaterspiegel, vond in het gebied achter de strandwallen veengroei plaats (Formatie van Nieuwkoop, Hollandveen Laagpakket). De top van het veen wordt op basis van het ondergrondmodel BRO GeoTOP v1.4.1 op circa 2,5 m -NAP verwacht.

Vanaf circa 500 voor Chr. nam de mariene invloed op het achterland toe. De zee drong vanuit de Maasmonding ver het land in waardoor een kwelderlandschap ontstond met een geulensysteem. Vanuit deze geulen werd marien klei en zand afgezet (Formatie van Naaldwijk, Laagpakket van Walcheren). ⁸In een deel van het plangebied bevindt zich de voormalige Gantel geul (afb. 6 en 7). Hierdoor zijn oudere geologische lagen geërodeerd. Als gevolg van differentiële klink tussen de omliggende klei-op-veen gronden en de zavelige en zandige afzettingen in de voormalige getijdengeul, is deze geul als rug in het landschap komen te liggen. De ligging van restgeulen binnen deze getij-inversierug is niet bekend. Het geologisch profiel dat vervaardigd is bij een karterend booronderzoek⁹ over de geul geeft aan dat er waarschijnlijk sprake is van meerdere restgeulen van het Gantelsysteem. De top van de Gantel afzettingen wordt op circa 1,5 m -NAP verwacht op basis van het ondergrondmodel BRO GeoTOP v1.4.1.

Het noordelijke deel van het plangebied bestaat uit zandige en kleiige afzettingen van het Laagpakket van Walcheren, waar de Gantel Laag (geulafzettingen) zich diep in de onderliggende afzettingen heeft ingesneden (afb. 6: roze). Op de paleogeografische kaart van de Rijn-Maas delta is de Gantel geul overigens als een smalle uitloper in het zuidelijke deel van het plangebied gekarteerd (afb. 7).

Het zuidelijke deel van het plangebied bestaat uit afzettingen behorende tot het Laagpakket van Walcheren, op Hollandveen, op Laagpakket van Wormer en/ of Laag van Rijswijk. De top van het zand behorende tot het Laagpakket van Wormer en/of Laag van Rijswijk bevindt zich in de ondergrond ondieper dan 5 m – NAP (afb. 6: groen).

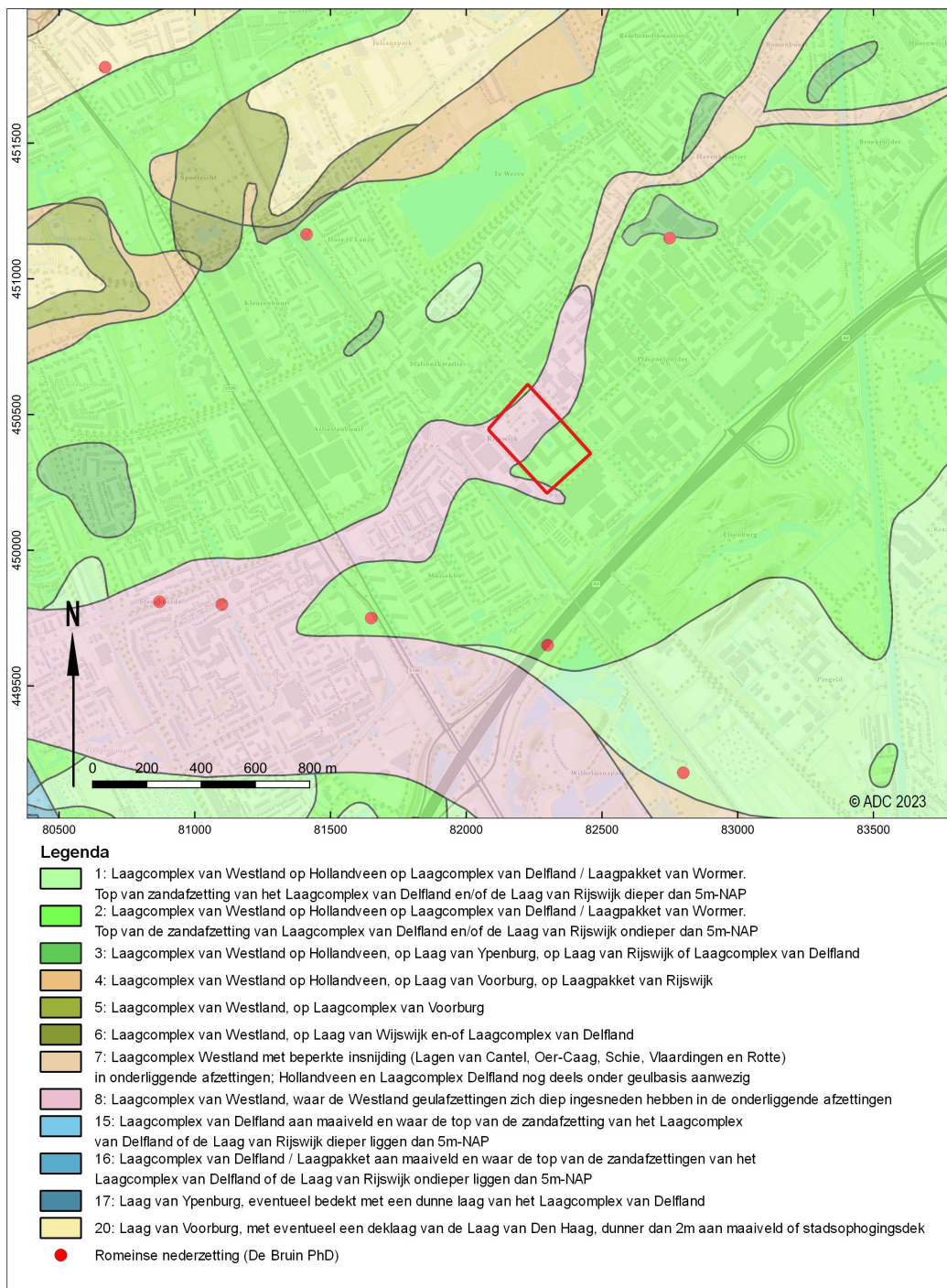
⁵ Alterra 2014.

⁶ Cohen *et al.* 2012.

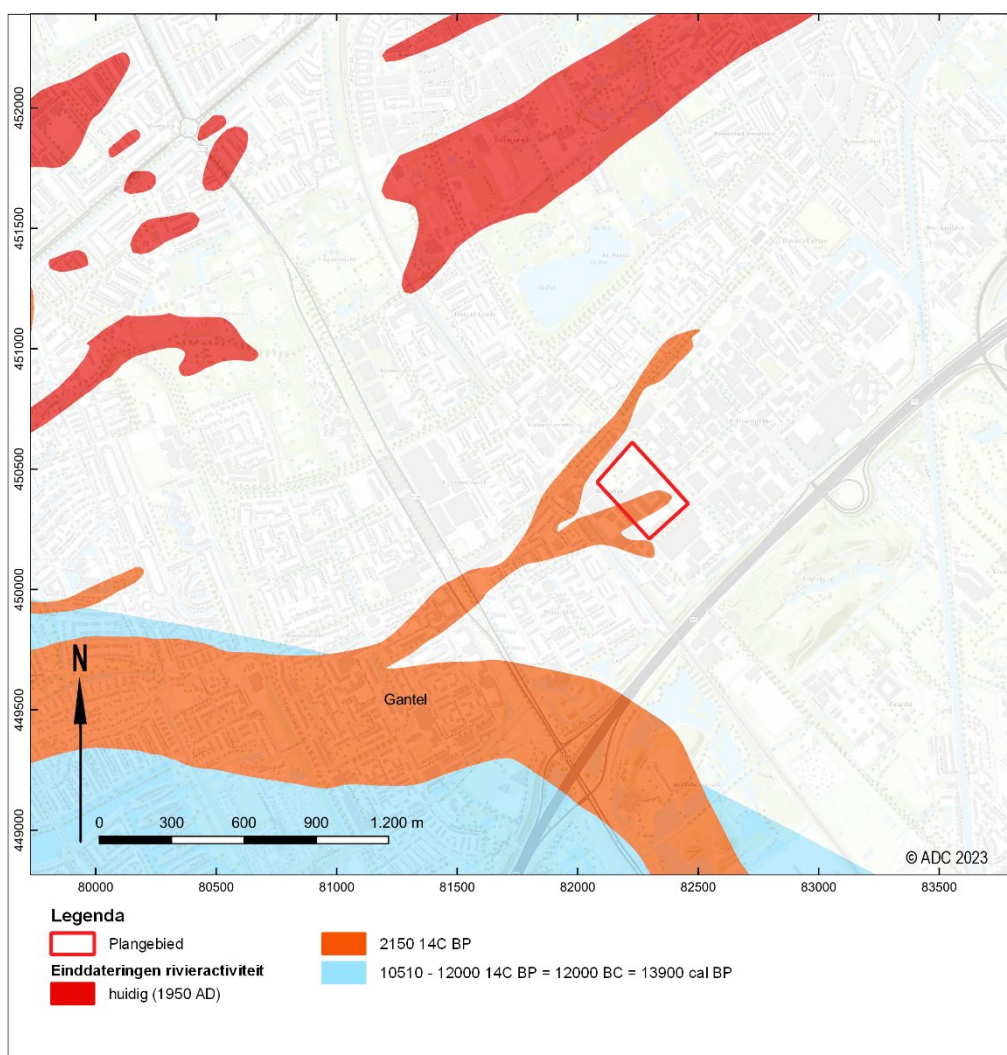
⁷ ahn.arcgisonline.nl/ahnviewer.

⁸ Holthausen 2012.

⁹ Bult *et al.* 2005.

Afb. 6. Het Plangebied op een uitsnede van de geologische kaart Westland/Delfland (Vos et. al 2017)

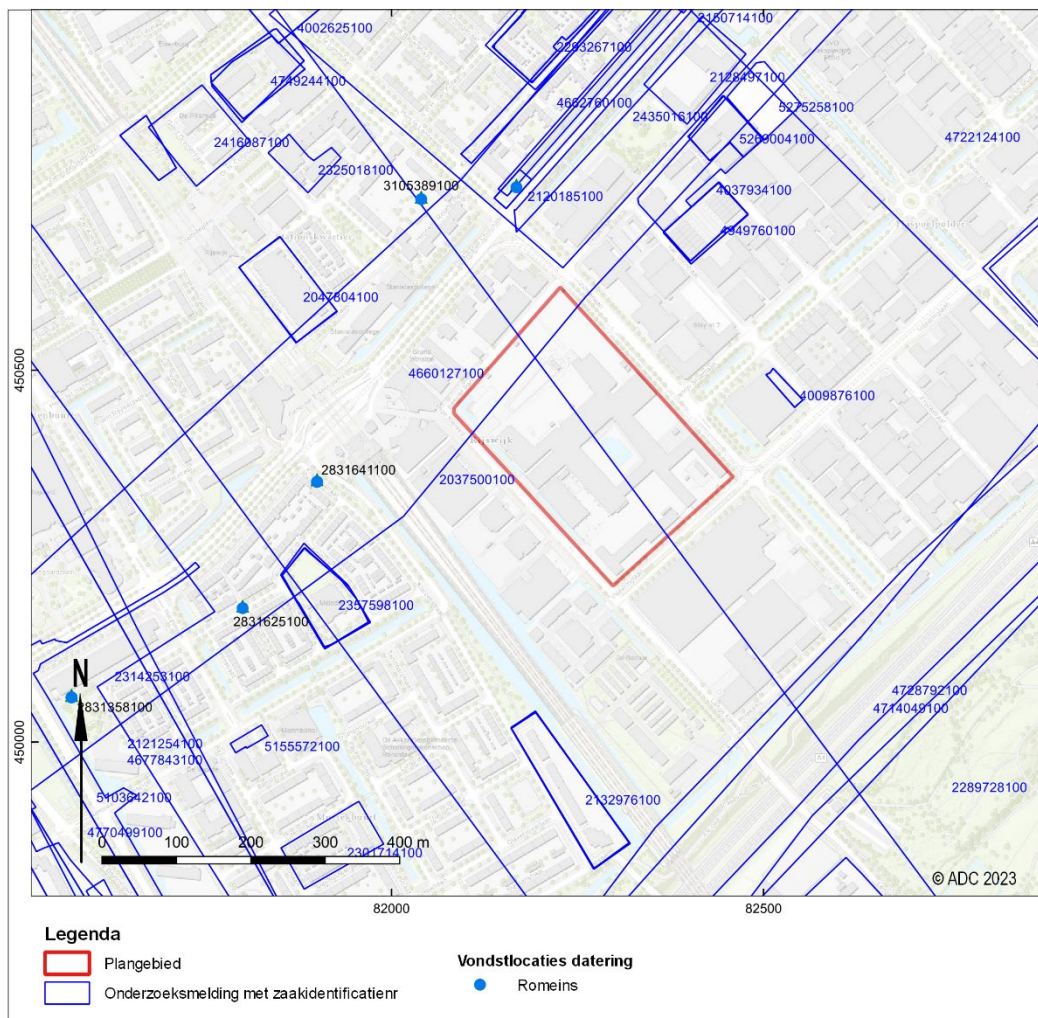

Afb. 7. Het plangebied op de Paleogeografische kaart van de Rijn-Maas delta (Cohen et al. 2012)

2.3.3 Beschrijving van bekende archeologische waarden

Op de Archeologische Monumentenkaart (AMK) staan in het onderzoeksgebied geen terreinen geregistreerd van zeer hoge archeologische waarde.

In het Archeologisch Informatiesysteem van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, Archis3.1, staan binnen het onderzoeksgebied wel enkele vondstlocatie en archeologische onderzoeken geregistreerd (afb. 8, tabel 3 en tabel 4).

Afb. 8. Het plangebied met omliggende onderzoeksmeldingen en vondstlocaties uit Archis3.1 (RCE 2022).

Tabel 3. Archeologische vondstlocaties in het onderzoeksgebied

Archis 3.1 zaakidentificatie	Archis3.1 vondstlocatie	Omschrijving	Datering ¹⁰
3286173100	1100603	Bij beschoeiingswerkzaamheden van een sloot op de hoek van de S.W. Churchillaan en de Huis te Landelaan in Rijswijk kwam een groot fragment van een Mijlpaal uit de Romeinse tijd tevoorschijn.	Rom
3105389100	1028809	Twee grote fragmenten van een zandstenen mijlpaal. De stukken vormen samen een halfzuil met een rechthoekige basement.	Rom
2831641100	1029980	Mogelijk resten van een Romeinse weg. Het betreft grind, keien, tufsteen en een enkele scherf. De keien lagen op een pakket van circa 30 cm grond en waren gesloten in een band van tufsteen.	Rom

¹⁰ Voor een verklaring van de afkortingen, zie tabel 1.

Tabel 4. Archeologische onderzoeken uitgevoerd in het onderzoeksgebied

Archis 3 zaakidentificatie	Soort onderzoek	Resultaat	Advies
2357598100	bureau- /booronderzoek De Melodie	Tijdens het booronderzoek zijn geen aanwijzingen voor de aanwezigheid van archeologische vindplaatsen aangetroffen. Wel is vastgesteld dat zich op circa 1,30 m - mv (redelijk) intacte oeverafzettingen bevinden die worden gerekend tot het Gantelsysteem. Voor deze oeverafzettingen geldt een hoge kans op het aantreffen van archeologische resten en/of sporen uit de Romeinse tijd.	Indien graafwerkzaamheden dieper dan 1,3 m -mv plaatsvinden proefsleuvenonderzoek
2122542100 2132976100 2174480100	bureau- /booronderzoek Proefsleuven Opgraving Paulineburch	De resten uit de Romeinse tijd bestaan uit twee parallelle greppels waartussen een weg lag die van een Romeinse nederzetting naar de Romeinse hoofdweg liep. De nederzetting lag bij de Bult, de Romeinse weg lag daar waar nu de S.W. Churchillaan ligt. Op de plaats waar de hypothetisch doorgetrokken greppels die Romeinse weg raakten stond een aantal mijlpalen. Naast de parallelle greppels lag een kringgreppel waarvan de functie onduidelijk is gebleven. Tenslotte is een verkavelingsgreppel gevonden die van oost naar west het onderzoeksterrein doorkruiste. De laatmiddeleeuwse resten bestaan uit enkele greppels en een omgracht terrein. Het betreft een terrein van 15 x 15 m met een 7 m brede gracht eromheen waarop een huis heeft gestaan dat aan het einde van de 14 ^e eeuw is gesloopt. De resten uit de Nieuwe tijd bestonden uit een afvalstort, enkele greppels en een verkavelingssloot die bij de aanleg van de Muziekwijk gedempt was	AMZ afgerond
4949760100 5063012100	bureau- /booronderzoek Proefsleuven Van Gijnstraat - Frijdastraat	Een groot deel van de bodem is verstoord, naar schatting minimaal 46% binnen het plangebied. Verspreid over de proefsleuven zijn enkele archeologische resten aangetroffen. Het gaat om twee greppels en een paalspoor uit de 14 ^e -17 ^e eeuw en drie houten palen die uit de 20 ^e eeuw stammen. De greppels zijn waarschijnlijk gerelateerd aan de percelering, die qua oriëntatie sinds de cope ontginningen niet meer lijkt te zijn veranderd. Aard van de vindplaats : perceleringssporen Diepteligging : circa 110 - 140 cm-mv; circa 1,1 - 1,3 m -NAP Datering : Late middeleeuwen B - Nieuwe tijd Op basis van de waardering van de aangetroffen resten, waarbij is gekeken naar zowel de fysieke als de inhoudelijke kwaliteit van de vindplaats, wordt geconcludeerd dat het niet gaat om een behoudenswaardige vindplaats.	Vrijgeven
4009876100	Begeleiding Van Gijnstraat	In het plangebied is een sloot uit de Late Middeleeuwen / Nieuwe tijd aangetroffen. De sloot en de daaruit verzamelde vondsten geven	AMZ afgerond

Archis 3 zaakidentificatie	Soort onderzoek	Resultaat	Advies
		geen aanleiding om in de onmiddellijke omgeving van het plangebied een archeologische vindplaats te vermoeden. Het spoor zelf betreft een verkavelingssloot en maakt deel uit van het off-site areaal van één of meerdere middeleeuwse boerderijen die in de Plaspoelpolder moeten hebben gestaan. Het plangebied is na overleg in het veld vrijgegeven voor verdere ontgraving.	
2435016100 2120185100	bureau- /booronderzoek Opgraving Sir Winston Churchilllaan	In 2005 is bij beschoeiingswerkzaamheden een fragment van een Romeinse mijlpaal gevonden, die gewijd was aan de Romeinse keizer Caracalla. Naar aanleiding van de werkzaamheden en de vondst is een aantal onderzoeken verricht. Hieruit bleek dat ter plaatste van de Sir Winston Churchilllaan in de Romeinse tijd al een weg lag. Deze was circa 6 m breed. Langs de noordzijde lag een bermgreppel en langs de zuidzijde een watergang. Dit betreft waarschijnlijk een deel van het kanaal van Corbulo. Een wegverharding is niet gevonden, de bovenkant van de weg is opgegaan in de bouwvoor. De weg is aangelegd op of langs een verlande zijgeul van de Gantel.	AMZ afgerond
2047804100 2102073100	Bureau- /booronderzoek Proefsleuven Braakensieklaan	Tijdens het verkennend booronderzoek in februari 2004 werd de aanwezigheid van een zandkop in de diepe ondergrond (circa – 3,40 m NAP) vastgesteld. De top ervan was geërodeerd door afzettingen van de Gantel. Het booronderzoek toonde aan dat de top van de Gantel afzettingen nog grotendeels intact aanwezig was en dus sporen vanaf de Late IJzertijd/Romeinse tijd kon bevatten. Het geolandschappelijk onderzoek aan de Braakensieklaan levert belangrijke nieuwe informatie op over de landschapsgeschiedenis van de gemeente Rijswijk. Bij het onderzoek werd een deel van een laag duin blootgelegd, welk eerst door veengroei was overdekt voordat het getijdensysteem van de Gantel het veenpakket en de top van het onderliggende duin deels opruimde. De Gantel zorgde naast erosie ook voor sedimentatie, waardoor de onderzoekslocatie uiteindelijk onder een dik pakket van zand en klei kwam te liggen. Het onderzoek verschaft met name informatie over de dateringen van de afzonderlijke geologische gebeurtenissen en de reconstructie van het landschap. Archeologische indicatoren werden niet aangetroffen.	AMZ afgerond

De strandwallen en duinen vormden in het Neolithicum aantrekkelijke locaties voor permanente bewoning. Vindplaatsen uit deze perioden zijn aangetroffen onder andere bij de VINEX-locatie Ypenburg, de Harnaschpolder in Schipluiden, bij de aanleg van de woonwijk de Strijp en bij het

sportcomplex de Schilp. Tot en met de IJzertijd vond bewoning voornamelijk plaats op de strandwallen en duinen. In de gemeente Rijswijk zijn sporen uit de Bronstijd en de IJzertijd echter zeer schaars. Uit omliggende gemeenten is wel bekend dat ook in deze periode sprake was van bewoning. Mogelijk werd in de IJzertijd ook het klei- en veengebied buiten de strandwal bewoond. Het Gantelsysteem was gedurende de Midden IJzertijd enkele eeuwen actief en die omstandigheden zullen een substantieel deel van het gebied weinig geschikt voor bewoning hebben gemaakt. In het onderzoeksgebied zijn geen resten ouder dan de Romeinse tijd aangetroffen.¹¹

Vanaf de Romeinse tijd neemt de bewoning sterk toe. Uit deze periode zijn veel vindplaatsen bekend uit de omgeving van het plangebied. Een belangrijk verschil met de voorgaande perioden is dat in de Romeinse tijd vrijwel alle typen landschappen werden gebruikt voor bewoning en gebruik. Behalve de hoge en droge strandwal ging men nu ook de hogere delen van het klei- en veengebied bewonen. De Gantel zal in deze periode al enige tijd niet meer actief zijn geweest, hoewel niet geheel duidelijk is of en in welke mate er nog restgeulen open waren. Wel duidelijk is dat de verlande delen van de voormalige geul en delen van de oeverwallen werden bewoond. Aan het einde van de Romeinse tijd neemt de bewoningsdichtheid af. Het huidige beeld is dat de streek grotendeels ontvolkt raakte. Uit de Laat-Romeinse tijd en de daarop volgende periode - de Vroege Middeleeuwen zijn dan ook nauwelijks bewoningssporen teruggevonden.¹²

In de loop van de Middeleeuwen nam de omvang van de bevolking weer gestaag toe. Met het toenemen van de bevolking nam ook de behoefte aan landbouwgrond snel toe. Vanaf de 12^e eeuw ging men het laaggelegen klei- en veengebied ontginnen door het aanleggen van polders. De nieuw ontgonnen gebieden aan weerszijden van de strandwal werden in de loop der tijd steeds verder uitgebreid in noordelijke en zuidelijke richting. In het nieuw ontgonnen gebied werden nu ook boerderijen gebouwd. Zo ontstond in de 12^e eeuw ten zuiden van de huidige Sir Winston Churchilllaan een lint van boerderijen.¹³

Vanaf de 13^e eeuw verscheen naast de boerderijen in het ontginningsgebied op de strandwal een aantal versterkte huizen, welke het middelpunt waren van grote, agrarische bedrijven. De versterkte huizen waren aanvankelijk van hout, maar werden later vervangen door baksteen. Ook de vorm en functie veranderden in de loop der tijd, van een relatief kleine omgracht heuvel met houten toren naar een groot vierkant gebouw voorzien van hoektorens en met een haast militair karakter. Het bij de Paulineburch opgegraven, omgrachte terrein waarvan de bebouwing in de 14^e eeuw werd gesloopt, past goed in dit beeld.¹⁴

2.3.4 Beschrijving van de historische situatie, mogelijke verstoringen en bouwhistorische waarden

Tabel 5. Overzicht van de historische situatie

Bron	Jaartal	Historische situatie
Kruikius & Kruikius ¹⁵	1712	Onbebouwd in gebruik als weiland
Kadastrale minuut ¹⁶	1811-1832	Onbebouwd. Percelering haaks op de huidige Sit Winston Churcilllaan. Grondgebruik weiland en bouwland.
Bonnekaart ¹⁷	1876 - 1934	Onbebouwd, in gebruik als weiland. De zuidwestzijde van het plangebied grenst direct aan de Lange Kleiweg, Ten noordwesten van het plangebied liggen enkele bebouwde erven aan de Kleiweg (de huidige Sir Winston Churchilllaan).

¹¹ Holthausen 2012.

¹² Idem.

¹³ Idem.

¹⁴ Idem.

¹⁵ Kruikius & Kruikius 1712

¹⁶ Beeldbank.cultureelerfgoed.nl

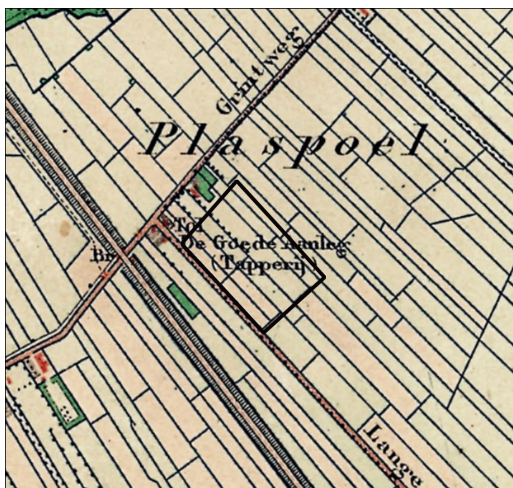
¹⁷ Bureau Militaire Verkenningen 1876, 1890, 1896, 1900, 1904, 1908, 1913, 1924 en 1934

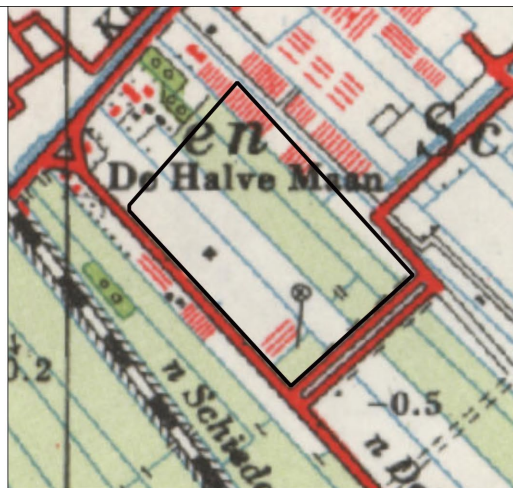
Bron	Jaartal	Historische situatie
Topografische kaart ¹⁸	1958	Zowel de zuidwestelijke helft als een strook in het noordoosten is vanaf de tweede helft van de 20 ^e eeuw ingericht als tuinbouwgrond met kassen.
Topografische kaart	1960	Het kantoorpand in de zuidelijke helft van het plangebied werd gerealiseerd.
Topografische kaart	1981	Ook het noordelijke deel van het plangebied werd bebouwd.
Topografische kaart	2007	De bebouwing in het noordelijke deel van het plangebied is gesloopt en dit deel is nu ingericht als park. Dit komt overeen met de huidige situatie in het plangebied.

Uit de bestudeerde kaarten komt naar voren dat het plangebied tot aan de tweede helft van de 20^e eeuw deel uitmaakte van een agrarisch gebied. De eerste bebouwing dateert uit 1960. Deze bebouwing werd in 1981 uitgebreid naar de noordelijke helft van het plangebied. Enkele jaren later werd deze uitbreiding weer gesloopt. De locatie van deze voormalige bebouwing is op de archeologische verwachtingskaart van de gemeente aangegeven als zone waarvoor geen archeologische verwachting meer geldt.

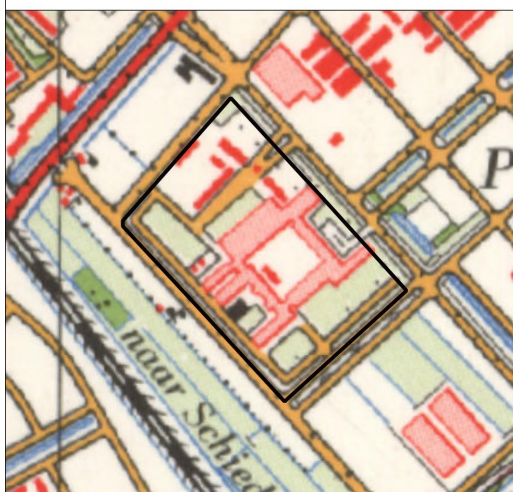
¹⁸ Topotijdreis.nl

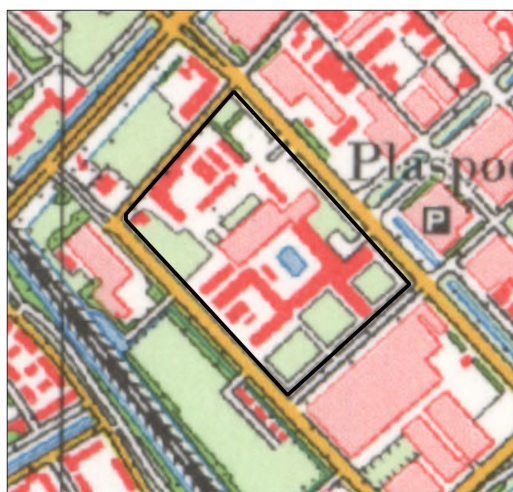
1876 - 1934

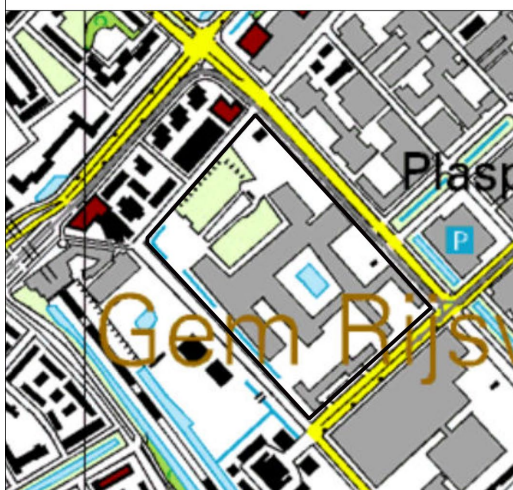
1958

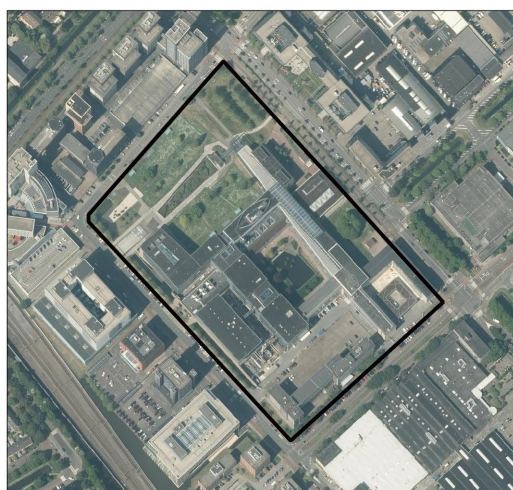
1960

1981

2007

recente luchtfoto

Afb. 9. Het plangebied op kaarten uit de periode 1876 tot heden (topotijdreis.nl)

2.4 Gespecificeerde verwachting en conclusie

De eerste, voor het bureauonderzoek opgestelde onderzoeksvraag *“Zijn in het plangebied archeologische waarden aanwezig, en zo ja, wat is de specifieke archeologische verwachting?”* kan als volgt worden beantwoord:

In de top van het Laagpakket van Wormer, op kwelderafzettingen en kreekoevers worden archeologische resten uit het Neolithicum verwacht. Het gaat om verschillende complextypen die gerelateerd zijn aan boerennederzettingen in het wad-kweldergebied. Deze vindplaatsen hebben een variabele omvang. De top van het niveau wordt verwacht op circa 3 m –NAP. Eventueel aanwezige sporen zullen naar verwachting hoofdzakelijk bestaan uit paal-, afval en waterkuilen. Het vondstmateriaal zal naar verwachting hoofdzakelijk bestaan uit vuursteen en overige natuursteen, bot, aardewerk, botanische macroresten en houtskool. De conservering van eventuele archeologische resten zal gezien de diepe ligging en hoge grondwaterstand goed zijn.

Voor het aantreffen van resten uit de Bronstijd en de IJzertijd geldt een lage verwachting. Waarschijnlijk waren de bewoningsmogelijkheden in het veengebied niet gunstig. Bovendien heeft zich in een deel van het plangebied de geul van de Gantel ingesneden tot in het veen waardoor eventuele resten uit oudere perioden zijn geërodeerd.

Voor vondsten uit de Romeinse tijd geldt een hoge verwachting; deze zullen zich in de top van de Gantel afzettingen bevinden, op circa 1,5 m -NAP. Eventueel aanwezige sporen uit de Romeinse tijd zullen naar verwachting hoofdzakelijk bestaan uit resten van houten constructies (palen of paalkuilen, vlechtwerk, etc.), afvalkuilen, waterputten en greppels. Ten noordwesten van het plangebied onder de huidige Sir Winston Churchilllaan is een Romeinse weg aangetroffen. Het vondstmateriaal zal naar verwachting hoofdzakelijk bestaan uit aardewerk, (hutten)leem, bot, natuursteen, botanische macroresten en houtskool.

Op basis van het bureauonderzoek blijkt dat bewoning en gebruik van het land na de Romeinse tijd pas weer plaats in de Late Middeleeuwen, vanaf de 12^e eeuw. Eventueel aanwezige sporen uit de Late Middeleeuwen en Nieuwe tijd zullen naar verwachting hoofdzakelijk bestaan uit resten van houten constructies (palen of paalkuilen, vlechtwerk, etc.), afvalkuilen, waterputten, beerputten en greppels. Het zal voor de periode vanaf de 18^e eeuw niet gaan om resten van bewoning, maar om sporen van landinrichting. Het vondstmateriaal zal naar verwachting hoofdzakelijk bestaan uit (baksteen)puin, natuursteen, aardewerk, bot, botanische macroresten en houtskool.

Voor alle perioden geldt dat de archeologische resten ter plaatse van de huidige bebouwing mogelijk verstoord zijn, door de aanwezigheid van heipalen, kelders en liftschachten e.d.

Voor de gespecificeerde verwachting gelden de volgende karakteristieken:

Tabel 6. Gespecificeerde archeologische verwachting voor het plangebied

Karakteristiek	Omschrijving
datering:	Neolithicum - Bronstijd
complextypen(n):	Nederzettingen, grafvelden
omvang:	100 – 2500 m ²
landschappelijke en/of geologische context:	Oevers van getijdengeulen
diepteligging:	Vanaf 150 cm -mv
locatie:	Hele plangebied
soort vindplaats:	Vindplaats met een archeologische laag
uiterlijke kenmerken:	Middelhoge spoor en vondstdichtheid
conservering:	Gezien de verwachte diepteligging zal de conservering goed zijn, naar verwachting zijn resten uit deze periode niet of nauwelijks verstoord door recente bodemingrepen. Op de locaties waar huidige bebouwing aanwezig is, is de kans aanwezig dat de mogelijke aanwezige

Karakteristiek	Omschrijving
	archeologische resten verstoord zijn; door heipalen, kelders en liftschachten e.d.
wordt het archeologisch relevante niveau bedreigd door de voorgenomen werkzaamheden:	Het niveau wordt bedreigt bij diepere bodemingrepen zoals kelder en ondergrondse infrastructuur,
datering:	Late IJzertijd – Romeinse tijd
complextype(n):	Nederzettingen, grafvelden
omvang:	500 – 1000 m ²
landschappelijke en/of geologische context:	Oevers van getijdengeulen van de Gantel
diepteligging:	Vanaf 50 cm -mv
locatie:	Hele plangebied
soort vindplaats:	Vindplaats met een archeologische laag
uiterlijke kenmerken:	Middelhoge tot hoge spoor en vondstdichtheid
conservering:	Gezien de verwachte diepteligging zal de conservering matig zijn, naar verwachting zijn resten uit deze periode deels verstoord door recente bodemingrepen. Op de locaties waar huidige bebouwing aanwezig is, zijn de mogelijke aanwezige archeologische resten verstoord, door heipalen, kelders en liftschachten e.d.
wordt het archeologisch relevante niveau bedreigd door de voorgenomen werkzaamheden:	Het niveau wordt bedreigt bij diepere bodemingrepen zoals funderingen en ondergrondse infrastructuur,
datering:	Late Middeleeuwen – Nieuwe tijd
complextype(n):	Nederzettingen
omvang:	500 – 10000 m ²
landschappelijke en/of geologische context:	In de top van de Poeldijkafzettingen
diepteligging:	Direct onder het maaiveld
locatie:	Hele plangebied
soort vindplaats:	Vindplaats met een archeologische laag
uiterlijke kenmerken:	Middelhoge tot hoge spoor en vondstdichtheid
conservering:	De top van dit niveau zal naar verwachting geroerd zijn door het latere grondgebruik en de bouw van de huidige kantoren in het plangebied.
wordt het archeologisch relevante niveau bedreigd door de voorgenomen werkzaamheden:	Het niveau wordt bedreigt bij alle bodemingrepen in het plangebied.

De beantwoording van de tweede onderzoeksvraag “*Is het plangebied voldoende onderzocht en zo nee, welke vorm van nader archeologisch onderzoek kan worden geadviseerd?*” is als volgt:

Om de kans op de aanwezigheid van archeologische resten te bepalen is vooral het verwerven van inzicht in de bodemopbouw en de mate van intactheid daarvan van belang. Geadviseerd wordt daarom een inventariserend veldonderzoek in de vorm van een verkennend booronderzoek uit te voeren. Hierbij dient geboord te worden met een boordichtheid van 10 boringen per hectare. Het definitieve boorplan zal in een Plan van Aanpak aan de bevoegde overheid in deze de gemeente Rijswijk ter beoordeling worden voorgelegd.

3 Inventariserend Veldonderzoek

3.1 Verkennend booronderzoek: doel- en vraagstelling

Het doel van het inventariserend veldonderzoek is het toetsen en waar nodig aanvullen van de op basis van het bureauonderzoek opgestelde gespecificeerde verwachting (zie § 2.4).

Het verkennend booronderzoek leidt tot beantwoording van de volgende onderzoeksvragen:

- *Wat is de geomorfologische situatie en de geologische en bodemkundige opbouw van het plangebied?*
- *Is sprake van een natuurlijke (intacte) bodemopbouw of is deze (deels) verstoord? Indien sprake is van verstoringen, wat is de diepte en omvang van de verstoring?*
- *Zijn er archeologisch relevante geo(morfo)logische eenheden of lagen aanwezig in het plangebied?*
- *Zo ja, op welke diepte ten opzichte van maaiveld en NAP?*
- *Alhoewel niet het doel van een verkennend booronderzoek, zijn er desondanks toch archeologische indicatoren aangetroffen?*
 - Zo ja:
 - *Op welke diepte ten opzichte van maaiveld en NAP zijn deze archeologische indicatoren aangetroffen?*
 - *Wat is de horizontaal ruimtelijke spreiding van deze archeologische indicatoren?*
 - *Wat is de aard en ouderdom van deze indicatoren?*
- *In welk opzicht kan op basis van het veldonderzoek de archeologische verwachting worden bijgesteld?*
- *In hoeverre worden de (mogelijk aanwezige) archeologische waarden bedreigd door toekomstige planontwikkeling?*
- *Is het plangebied voldoende onderzocht en zo nee, welke vorm van nader archeologisch onderzoek kan worden geadviseerd?*

3.2 Methode

Het inventariserend veldonderzoek bestaat uit een verkennend booronderzoek. De werkwijze is gericht op het in kaart brengen van de bodemopbouw en het vaststellen van (grootschalige) verstoringen, waarbij tevens rekening is gehouden met de aard en de diepte van de geplande ingrepen.

Op 11 april 2023 is een Plan van Aanpak (PvA) opgesteld, waarin de werkwijze van het onderzoek is vastgelegd.

Voor het beantwoorden van de genoemde onderzoeksvragen is de volgende onderzoeksmethode toegepast:

Tabel 7. Beschrijving van de onderzoeksmethode

aantal boringen:	40
boorgrid:	Geen, verspreid over het plangebied waar bebouwing, verhardingen ingegraven infrastructuur het toelaten
diepte boringen:	4 m -mv
boormethode:	Edelmanboor met diameter 7 cm / gutsboor met diameter 3 cm (handmatig)
waarnemingstechniek:	versnijden en/of verbrokkelen

De lithologische en bodemkundige kenmerken van de boringen zijn beschreven conform respectievelijk NEN 5104¹⁹ en het Systeem voor de bodemclassificatie voor Nederland, de hogere niveaus²⁰ en vastgelegd middels het invoerprogramma Deborah. De X- en Y-coördinaten en maaiveldhoogtes zijn ingemeten met een RTK-DGPS met een nauwkeurigheid van 1 cm.

¹⁹ Bosch 2005; Nederlands Normalisatie-Instituut 1989.

²⁰ De Bakker *et al.* 1989.

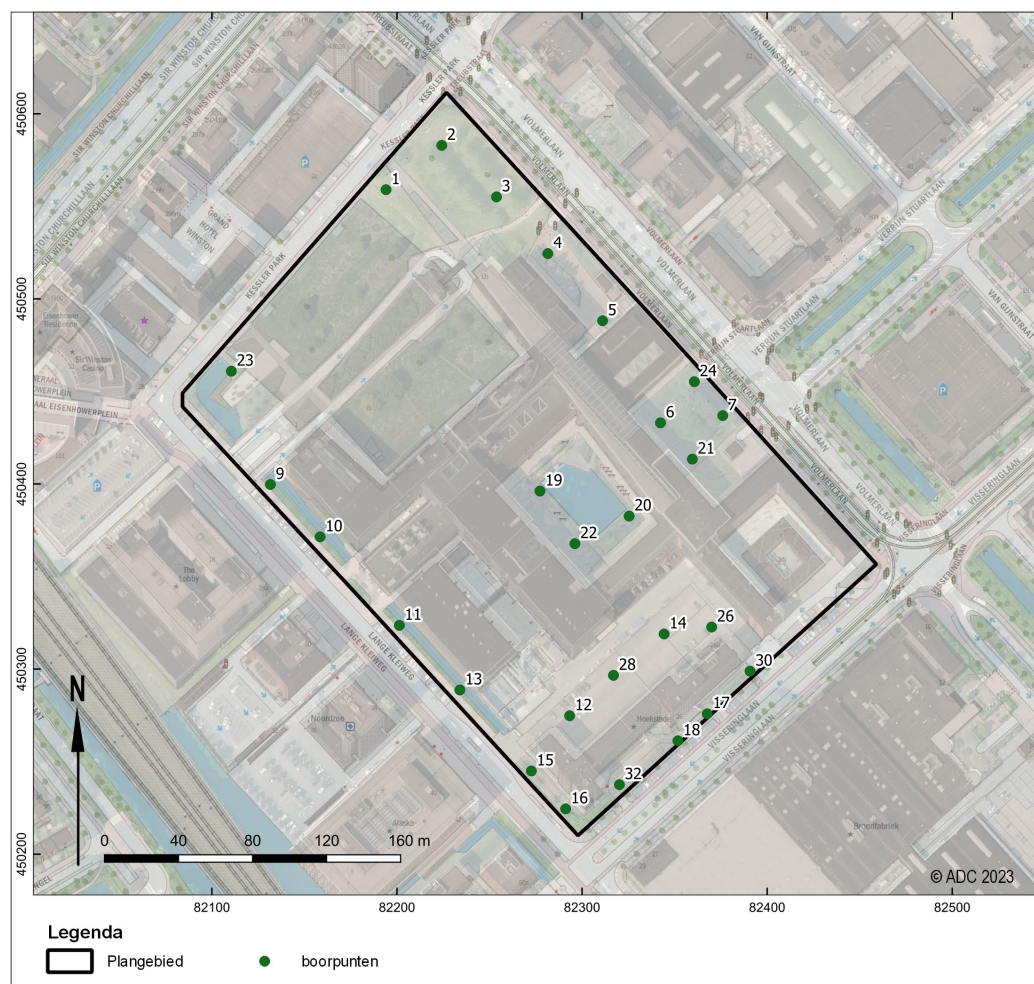
Hoewel een verkennend booronderzoek niet als primair doel het opsporen van archeologische vindplaatsen en indicatoren heeft, is het opgeboorde sediment wel gecontroleerd op het voorkomen van archeologische vondsten en indicatoren zoals houtskool, verbrande leem en fosfaat. Deze zijn opgenomen in de boorbeschrijvingen. Tijdens het veldonderzoek zijn geen monsters genomen.

3.3 Resultaten Inventariserend Veldonderzoek (IVO-O)

Tijdens de uitvoering van het onderzoek zijn verschillende boringen niet uitgevoerd of gestuit. Boringen 14 en 16 zijn gestuit op respectievelijk een laag met veel hout, en een betonnen of andere structuur in de ondergrond. Boringen 29, 27, 25 en 31 zijn afgefallen omdat de verharding hier niet verwijderd kon worden. Boring 8 is afgefallen omdat hier onverwacht een onderdeel van de naastgelegen parkeergarage aanwezig bleek te zijn. De overige boringen zijn succesvol gezet en zijn voldoende over het plangebied verspreid om een representatief beeld van de ondergrond te krijgen.

3.3.1 Lithologische en bodemkundige beschrijving

De locatie van de boringen is weergegeven in afb. 10. De boorgegevens worden gepresenteerd in bijlage 1.

Afb. 10. Boorpuntenkaart

De bodemopbouw in het plangebied is tamelijk uniform, en bestaat, van onder naar boven gezien uit een onbekend materiaal dat direct uit de boor loopt. Dit is hoogstwaarschijnlijk siltarm zand zonder kleilagen. De top hiervan ligt tussen 2,70 m en 3,80 m -mv (2,05 m tot 3,30 m -NAP).

Hierboven ligt een pakket sterk siltige klei met veel zandlagen, of sterk siltig, zeer fijn zand met kleilagen. De klei is vaak humeus, en er komen plantenresten in voor. Verder is het gehele pakket kalkrijk en bevat schelpresten. In boring 5 komen ook detrituslagen voor in de onderkant van deze laag. De top van dit pakket ligt tussen 2 m en 3,30 m -mv (1,25 m tot 2,60 m -NAP). In het centrale deel van het plangebied, tussen boringen 19-22 en 24-7, en in boring 23, 1 en 2 zijn deze humeuze, gelaagde afzettingen tot de einddiepte van de boringen (4 m -mv) aangetroffen. Deze laag gaat over in een vergelijkbaar sterk siltig kleipakket met minder duidelijke gelaagdheid. Deze kleilaag is niet humeus. In enkele boringen bestaat dit pakket uit een sterk siltig, zeer fijn zand met kleilagen. Wel is het gehele pakket kalkrijk met schelpresten of schelpfragmenten. De top van het pakket bestaat uit minder tot niet gelaagd sterk siltige klei, en ligt op 1,45 m tot 2,30 m -mv (0,80 m tot 1,85 m -NAP). De top vertoont vaak tekenen van verblauwing. Het pakket wordt in veel boringen opgevolgd door een laag donkergrijs-bruine of donkergrijs-blauwe, matig tot sterk humeuze, zwak zandige klei. Hierin komen in verschillende boringen puinresten, zand- of kleibrokken voor. De top van het pakket ligt tussen 1,35 m en 1,80 m -mv (0,70 m tot 1,25 m -NAP). De humeuze kleilaag met puinresten is verspreid over het plangebied afwezig. De laag is niet aangetroffen in boringen 7, 9, 10, 12, 13, 15, 20, 22, 23, 28 en 32.

Deze humeuze laag wordt afgedekt door een dik pakket zwak siltig, matig tot zeer fijn zand met veel kleine kleibrokjes en humusvlekken. In verschillende boringen zijn ook puinfragmenten aangetroffen. De top van dit pakket is verstoord door aangebrachte verharding of beplanting.

3.3.2 Interpretatie

Van het diep gelegen zand dat direct uit de guts loopt is niet nader te bepalen wat de aard en ouderdom is. Het kan gaan om de basis van de Gantelafzettingen, maar strand- of oud duinzand kan niet uitgesloten worden. Het sterk gelaagde pakket hierover is de geul van de Gantel die door het plangebied heeft gestroomd. De geul die in het bureauonderzoek werd verwacht ligt ongeveer halverwege het plangebied (van noord naar zuid gezien). Deze is echter niet eenduidig aangetroffen. Over het gehele plangebied zijn geulafzettingen aangetroffen. Wel lijkt ter hoogte van de verwachte geul het onderliggende zand dieper geërodeerd dan in de overige delen van het plangebied.

De geulafzettingen gaan over in oeverafzettingen. Deze zijn ook over het gehele plangebied aangetroffen. De top is verblauwd en lijkt verstoord door de opgebrachte of verstoorde humeuze kleilaag. Ook waar de humeuze kleilaag ontbreekt zijn er tekenen van verblauwing in de oeverafzettingen.

De zandlaag die over het hele plangebied ligt, en tot aan de verharding of bouwvoor doorloopt bevat kleine kleibrokken en soms puin. Deze laag is ook opgevat als opgebracht of verstoord.

Er is geen veen aangetroffen tijdens het onderzoek. Dit is weggeslagen door de geul van de Gantel. De detrituslagen in de geulafzettingen van boring 5 zijn waarschijnlijk de resten van het veenpakket.

Er zijn geen gerijpte of ontkalkte niveaus, laklagen of aanwijzingen voor bodemvorming aangetroffen tijdens het onderzoek. De verstoorde lagen reiken tot op de oeverafzettingen. De kans op archeologische resten uit alle periodes is hiermee zeer laag.

3.4 Conclusies

De in paragraaf 3.1 gestelde onderzoeksvragen kunnen op basis van de bereikte resultaten als volgt worden beantwoord:

- *Wat is de geomorfologische situatie en de geologische en bodemkundige opbouw van het plangebied?*
Het plangebied ligt in een gebied waar een geul van de Gantel over zand van onbekende oorsprong en datering. De Gantel afzettingen zijn later afgedekt door antropogene lagen. De bodem bestaat, van onder naar boven gezien, uit zand, gevolgd door geulafzettingen van de Gantel. Deze geulafzettingen gaan over in oeverafzettingen waarvan de top is verstoord en verblauwd. Over het gehele plangebied ligt een laag opgebracht of verstoord zand, waarop de huidige verharding en bouwvoor zijn aangebracht.
- *Is sprake van een natuurlijke (intacte) bodemopbouw of is deze (deels) verstoord? Indien sprake is van verstoringen, wat is de diepte en omvang van de verstoring?*
De bovenste lagen in het gehele plangebied zijn verstoord of opgebracht. De onderkant hiervan ligt op 1,45 m tot 2,30 m -mv, of 0,80 m tot 1,85 m -NAP.
- *Zijn er archeologisch relevante geo(morfo)logische eenheden of lagen aanwezig in het plangebied?*
Er zijn geen intacte archeologische interessante niveaus aangetroffen tijdens het onderzoek.
- *Alhoewel niet het doel van een verkennend booronderzoek, zijn er desondanks toch archeologische indicatoren aangetroffen?*
Er zijn geen indicatoren aangetroffen tijdens het onderzoek.
- *In welk opzicht kan op basis van het veldonderzoek de archeologische verwachting worden bijgesteld?*
De archeologische verwachting kan worden bijgesteld naar laag voor alle archeologische periodes.
- *In hoeverre worden de (mogelijk aanwezige) archeologische waarden bedreigd door toekomstige planontwikkeling?*
De exacte geplande ontwikkelingen en bijbehorende funderingsmethodes zijn nog niet bekend. Het is echter aannemelijk dat de fundering de natuurlijke ondergrond zal verstoren. De kans op archeologische resten in deze ondergrond is echter zeer laag.
- *Is het plangebied voldoende onderzocht en zo nee, welke vorm van nader archeologisch onderzoek kan worden geadviseerd?*
Met het uitgevoerde onderzoek is het plangebied voldoende onderzocht. Er wordt geen vervolgonderzoek geadviseerd.

4 Aanbeveling

ADC ArcheoProjecten adviseert om het plangebied vrij te geven voor de voorgenomen ontwikkeling. Het is altijd mogelijk dat tijdens grondwerkzaamheden onverwacht archeologische vondsten aan het licht komen. Het verdient daarom aanbeveling om de uitvoerder van de grondwerkzaamheden te wijzen op de plicht deze zogenoemde toevalsvondsten te melden bij de bevoegde overheid, zoals aangegeven in artikel 5.10 en 5.11 van de Erfgoedwet. De melding dient behalve bij de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE) tevens plaats te vinden bij de gemeente Rijswijk.

Wij wijzen erop dat de bevoegde overheid op basis van dit rapport een selectiebesluit neemt. De mogelijkheid bestaat dat dit selectiebesluit afwijkt van het door ons opgestelde advies.

Literatuur

- Alterra**, 2008: *Geomorfologische kaart van Nederland 1:50.000; Landsdekkend digitaal bestand*.
- Alterra**, 2014: *Bodemkaart van Nederland 1:50.000; Landsdekkend digitaal bestand*.
- Bakker, H. de, J. Schelling, D.J. Brus & C. van Wallenburg**, 1989: *Systeem van bodemclassificatie voor Nederland : de hogere niveaus*. Wageningen.
- Bosch, J.H.A.**, 2005: *Archeologische Standaard Boorbeschrijvingsmethode, Versie 5.2*. Utrecht (TNO-rapport NITG 05-043-A).
- Bureau Militaire Verkenningen**, 1876, 1890, 1896, 1900, 1904, 1908, 1913, 1924 en 1934: *Delft, blad NR 459, 1:25.000*.
- Cohen, K.M., E. Stouthamer, H.J. Pierik & A.H. Geurts**, 2012: *Digitaal Basisbestand Paleogeografie van de Rijn-Maas Delta*. Utrecht.
- Gemeente Rijswijk**, 2013: *Tussen oud en nieuw, Actualisering nota Cultureel Erfgoed*. Rijswijk
- Holthausen, O.**, 2012: *De Melodie te Rijswijk. Bureauonderzoek en Inventariserend Veldonderzoek*. BMA-rapport 39. Rijswijk.
- Kadaster**, 1832: *Kadastrale kaart 1811-1832:: minuutplan Rijswijk, Zuid-Holland, sectie G, blad 01 MIN08174G01*
- Kruikius, N. & J. Kruikius** 1712: *'t Hooge heemraedschap van Delflant met alle de steden, dorpen en ambachten*, Alphen aan den Rijn
- Normalisatie-Instituut, Nederlands**, 1989: *Geotechniek, classificatie van onverharde grondmonsters NEN 5104*. Delft.
- SIKB**, 2018: *Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA)*. Gouda.
- TNO**, 2013: *Lithostratigrafische Nomenclator van de Ondiepe Ondergrond, versie 2013*.
- Tol, A.J., J.W.H.P. Verhagen & M. Verbruggen**, 2012: *Leidraad inventariserend veldonderzoek versie 2.0. Deel: karterend booronderzoek*. SIKB uitgave geactualiseerde versie. Gouda.
- Vos, P., met bijdragen van M. IJsselstein, S. Jongma & S. de Vries**, 2017: *Het ontstaan van Westland-Delfland, gebaseerd op paleolandschappelijk onderzoek en getijsysteemkennis. Toelichting op de regionale paleolandschappelijke kartering, uitgevoerd in het kader van het uitbrengen van de Atlas van het Westland*. Delftse Archeologische Rapporten 130. Delft.

Geraadpleegde websites

<https://ahn.arcgisonline.nl/ahnviewer/>
<https://beeldbank.cultureelerfgoed.nl/>
<https://maps.bodemdata.nl>
<https://archis.cultureelerfgoed.nl/>
<https://bagviewer.kadaster.nl>
<https://easy.dans.knaw.nl>
<https://www.bodemloket.nl>
<https://www.dinoloket.nl/ondergrondgegevens>
<https://www.kadaster.nl/>
<https://www.ruimtelijkeplannen.nl>
<https://www.topotijdreis.nl>
<https://zoeken.cultureelerfgoed.nl/>

Lijst van afbeeldingen en tabellen

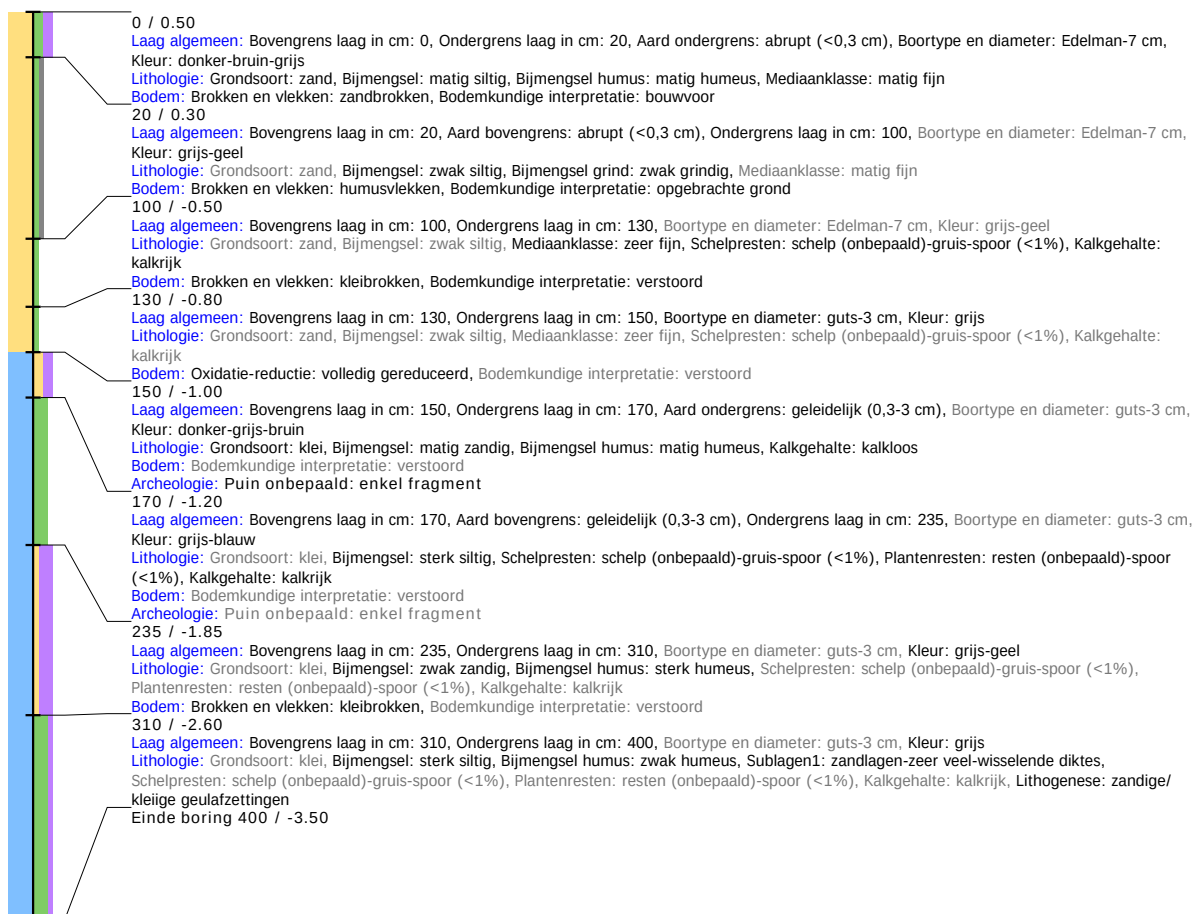
- Afb. 1. Locatie van het plangebied.
- Afb. 2. Detailkaart van het plangebied.
- Afb. 3. Het plangebied op de Archeologische waarden- en beleidskaart periode Neolithicum, Bronstijd en IJzertijd (gemeente Rijswijk 2013). Wit: geen archeologische verwachting, Geel: middelhoge verwachting Neolithicum en lage verwachting Brons- en IJzertijd, Groen: Hoge verwachting Neolithicum, lage verwachting Brons- en IJzertijd.
- Afb. 4. Het plangebied op de Archeologische waarden- en beleidskaart periode Romeinse tijd, Late Middeleeuwen – Nieuwe tijd. (Gemeente Rijswijk 2013). Wit: geen archeologische verwachting, Blauw: middelhoge verwachting Romeinse tijd en Late Middeleeuwen – Nieuwe tijd, Licht paars: middelhoge verwachting Romeinse tijd en hoge verwachting Late Middeleeuwen – Nieuwe tijd, Paars: middelhoge verwachting Romeinse tijd en hoge verwachting Late Middeleeuwen – Nieuwe tijd.
- Afb. 5. Het plangebied op een recente luchtfoto (PDOK)
- Afb. 6. Het Plangebied op een uitsnede van de geologische kaart Westland/Delfland (Vos et. al 2017)
- Afb. 7. Het plangebied op de Paleogeografische kaart van de Rijn-Maas delta (Cohen et al. 2012)
- Afb. 8. Het plangebied met omliggende onderzoeksmeldingen en vondstlocaties uit Archis3.1 (RCE 2022).
- Afb. 9. Het plangebied op kaarten uit de periode 1876 tot heden (topotijdreis.nl)
- Afb. 10. Boorpuntenkaart
- Tabel 1. Overzicht van de verschillende perioden.
- Tabel 2. Aardwetenschappelijke informatie in het plangebied
- Tabel 3. Archeologische vondstlocaties in het onderzoeksgebied
- Tabel 4. Archeologische onderzoeken uitgevoerd in het onderzoeksgebied
- Tabel 5. Overzicht van de historische situatie
- Tabel 6. Gespecificeerde archeologische verwachting voor het plangebied
- Tabel 7. Beschrijving van de onderzoeksmethode

Bijlagen

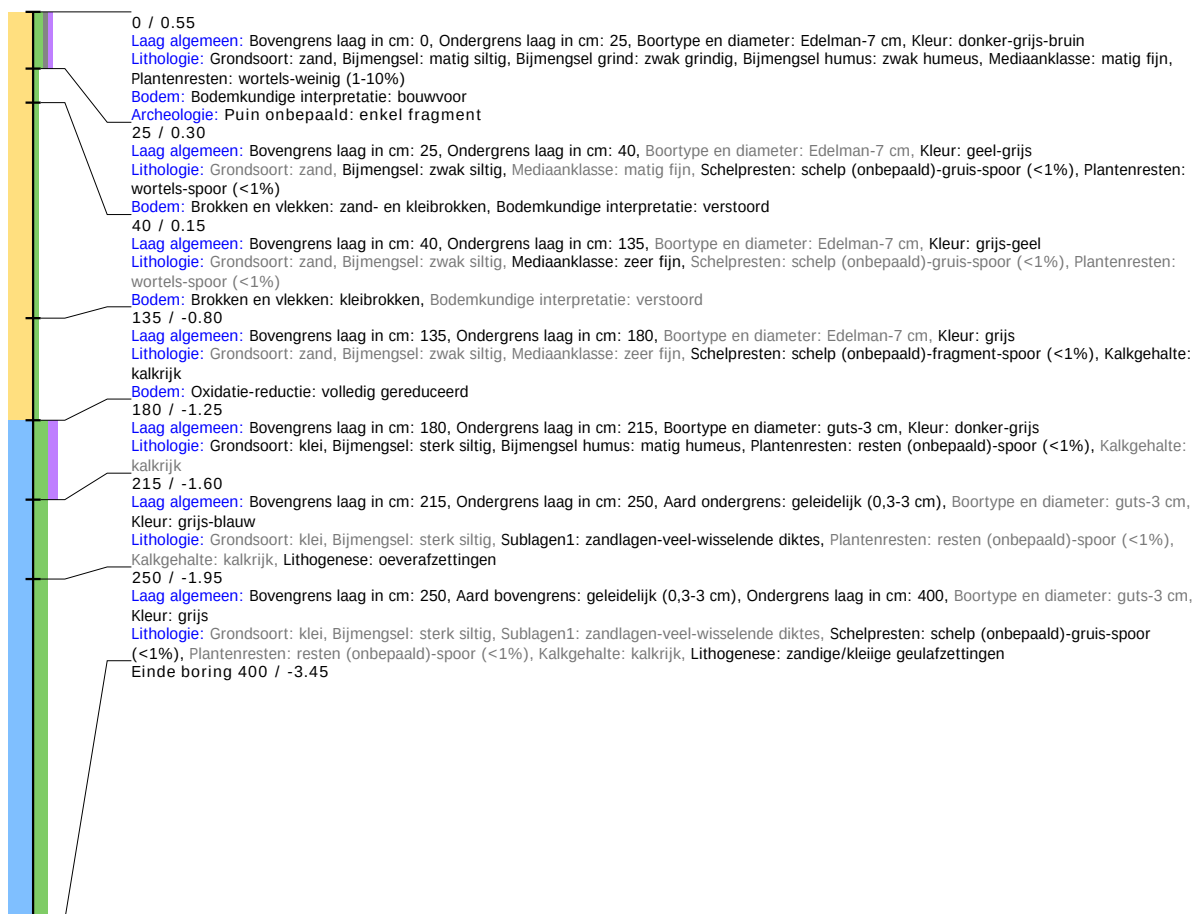
Boring: 000154_1

Kop algemeen: Projectcode: 000154, Boornummer: 1, Beschrijver(s): GN GE, Datum: 18-04-2023, Doel boring: archeologie - verkenning, Einddiepte boring in cm: 400
Coördinaten: X-coördinaat in meters: 82194.13, Y-coördinaat in meters: 450559.05, Precisie coördinaat: 1 cm, Coördinaatsysteem / epsg: Rijksdriehoeksmeting (NL), Hoogte maaiveld in meters: 0.5, Precisie hoogte: 1 cm, Referentievlak hoogte: Normaal Amsterdams Peil, Bepalingsmethode maaiveldhoogte: GPS
Plaats: Provincie: Zuid-Holland, Gemeente: Rijswijk, Opdrachtgever: LBP Sight, Uitvoerder: ADC ArcheoProjecten

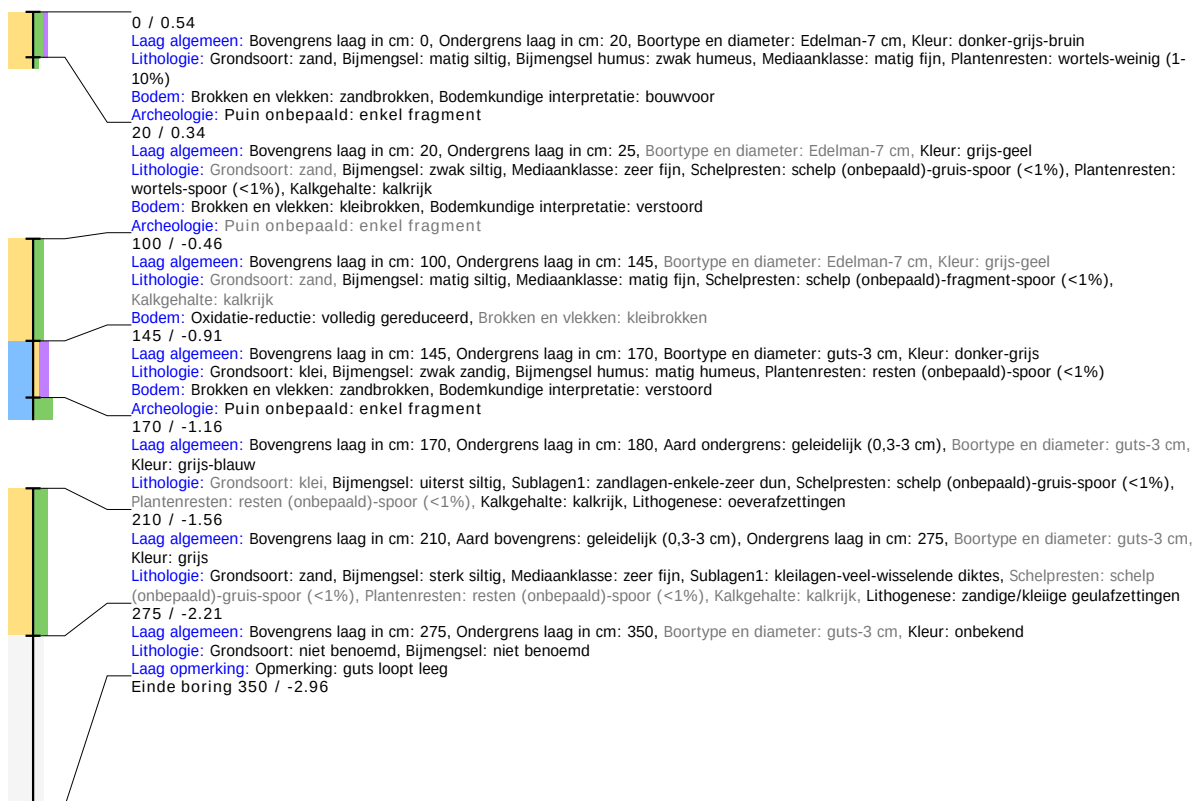
Boring: 000154_2

Kop algemeen: Projectcode: 000154, Boornummer: 2, Beschrijver(s): GN GE, Datum: 18-04-2023, Doel boring: archeologie - verkenning, Einddiepte boring in cm: 400
Coördinaten: X-coördinaat in meters: 82224.23, Y-coördinaat in meters: 450582.99, Precisie coördinaat: 1 cm, Coördinaatsysteem / epsg: Rijksdriehoeksmeting (NL), Hoogte maaiveld in meters: 0.55, Precisie hoogte: 1 cm, Referentieveld hoogte: Normaal Amsterdams Peil, Bepalingsmethode maaiveldhoogte: GPS
Plaats: Provincie: Zuid-Holland, Gemeente: Rijswijk, Opdrachtgever: LBP Sight, Uitvoerder: ADC ArcheoProjecten

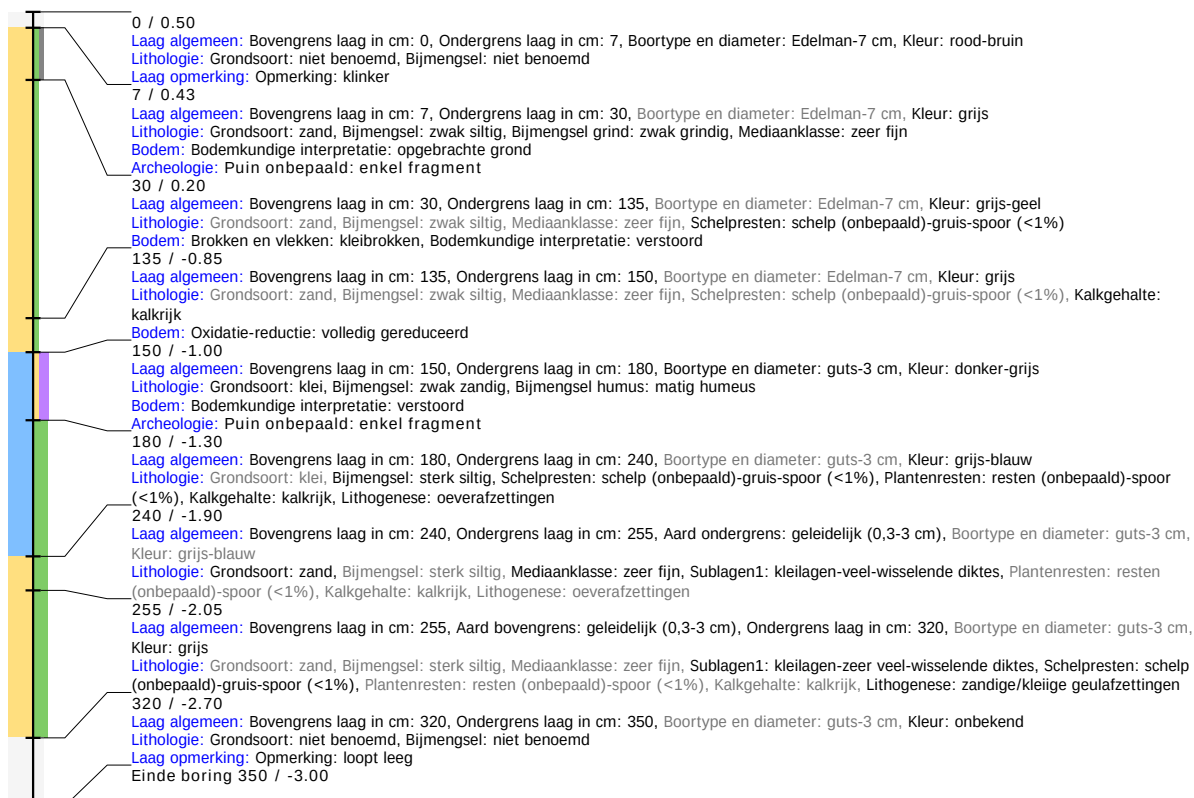
Boring: 000154_3

Kop algemeen: Projectcode: 000154, Boornummer: 3, Beschrijver(s): GN GE, Datum: 18-04-2023, Doel boring: archeologie - verkenning, Einddiepte boring in cm: 350
Coördinaten: X-coördinaat in meters: 82253.83, Y-coördinaat in meters: 450555.15, Precisie coördinaat: 1 cm, Coördinaatsysteem / epsg: Rijksdriehoeksmeting (NL), Hoogte maaiveld in meters: 0.54, Precisie hoogte: 1 cm, Referentievlak hoogte: Normaal Amsterdams Peil, Bepalingsmethode maaiveldhoogte: GPS
Plaats: Provincie: Zuid-Holland, Gemeente: Rijswijk, Opdrachtgever: LBP Sight, Uitvoerder: ADC ArcheoProjecten

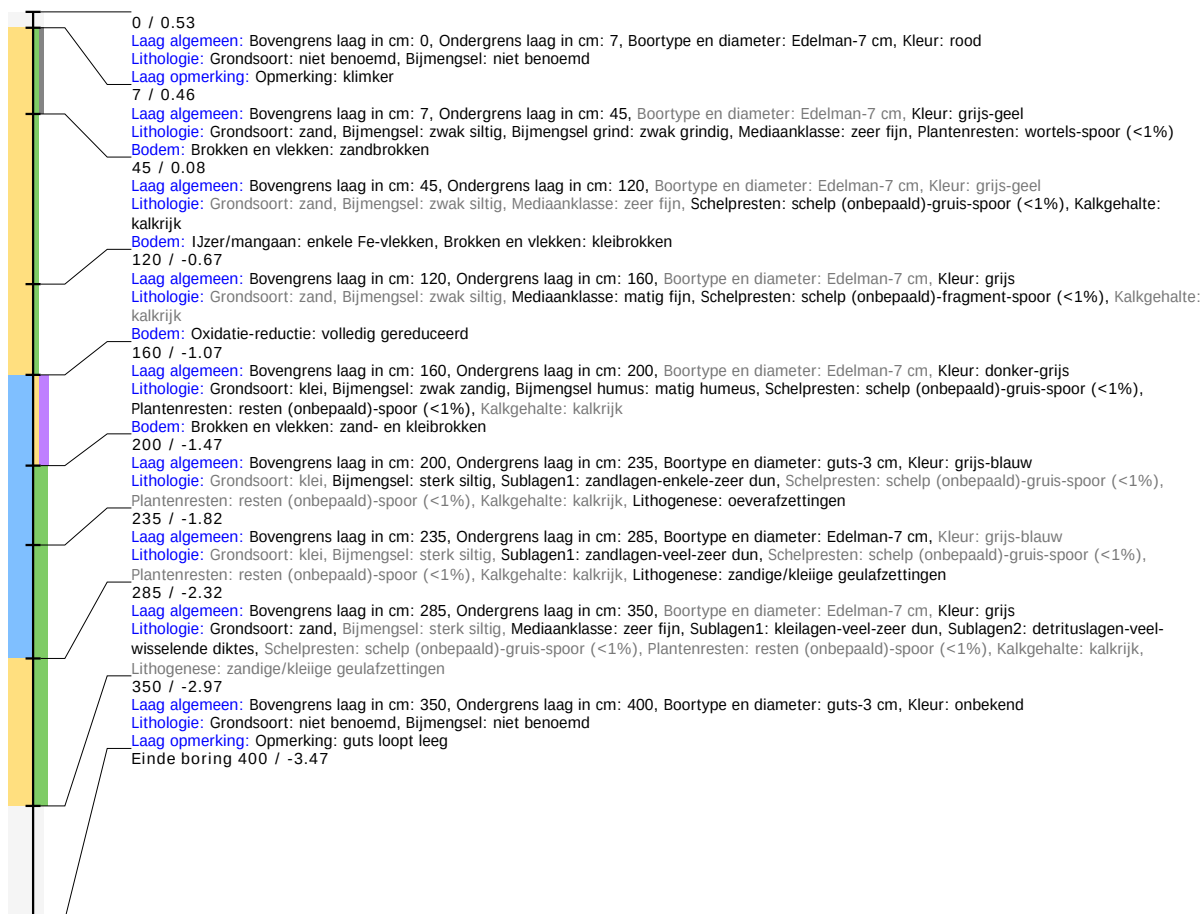
Boring: 000154_4

Kop algemeen: Projectcode: 000154, Boornummer: 4, Beschrijver(s): GN GE, Datum: 18-04-2023, Doel boring: archeologie - verkenning, Einddiepte boring in cm: 350
Coördinaten: X-coördinaat in meters: 82281.58, Y-coördinaat in meters: 450524.52, Precisie coördinaat: 1 cm, Coördinaatsysteem / epsg: Rijksdriehoeksmeting (NL), Hoogte maaiveld in meters: 0.5, Precisie hoogte: 1 cm, Referentievlak hoogte: Normaal Amsterdams Peil, Bepalingsmethode maaiveldhoogte: GPS
Plaats: Provincie: Zuid-Holland, Gemeente: Rijswijk, Opdrachtgever: LBP Sight, Uitvoerder: ADC ArcheoProjecten

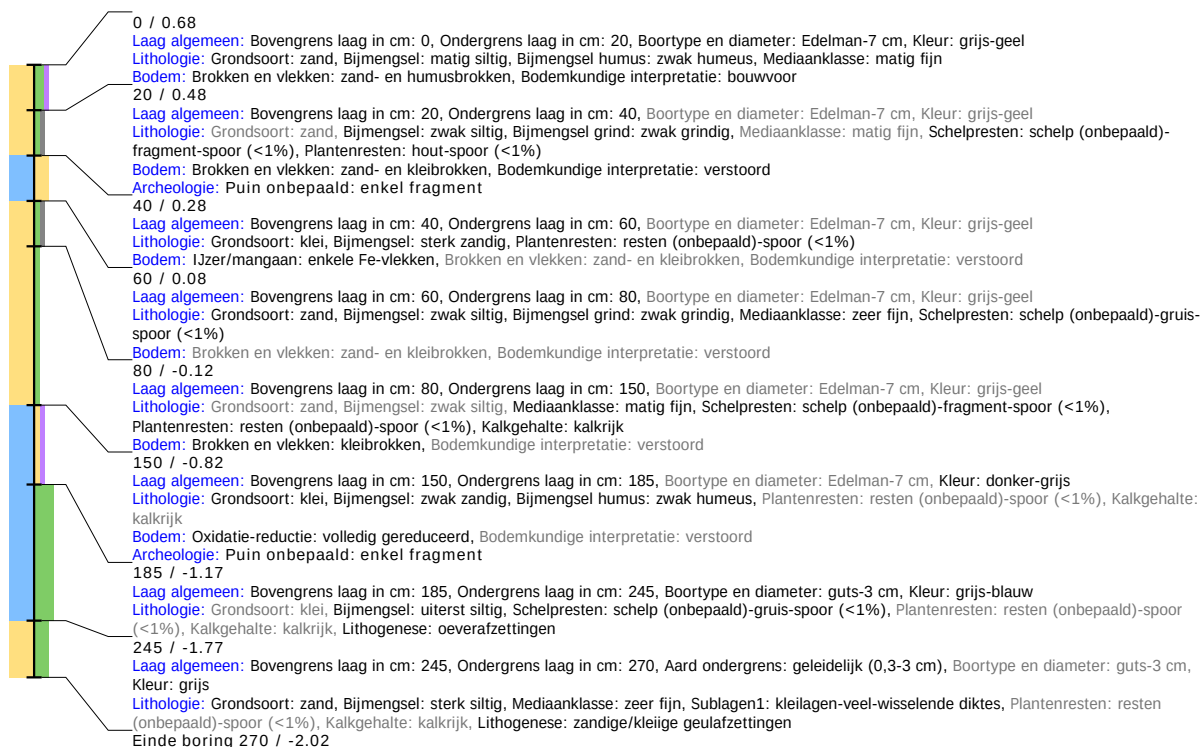
Boring: 000154_5

Kop algemeen: Projectcode: 000154, Boornummer: 5, Beschrijver(s): GN GE, Datum: 18-04-2023, Doel boring: archeologie - verkenning, Einddiepte boring in cm: 400
Coördinaten: X-coördinaat in meters: 82311.16, Y-coördinaat in meters: 450488.2, Precisie coördinaat: 1 cm, Coördinaatsysteem / epsg: Rijksdriehoeksmeting (NL), Hoogte maaiveld in meters: 0.53, Precisie hoogte: 1 cm, Referentieveld hoogte: Normaal Amsterdams Peil, Bepalingsmethode maaiveldhoogte: GPS
Plaats: Provincie: Zuid-Holland, Gemeente: Rijswijk, Opdrachtgever: LBP Sight, Uitvoerder: ADC ArcheoProjecten

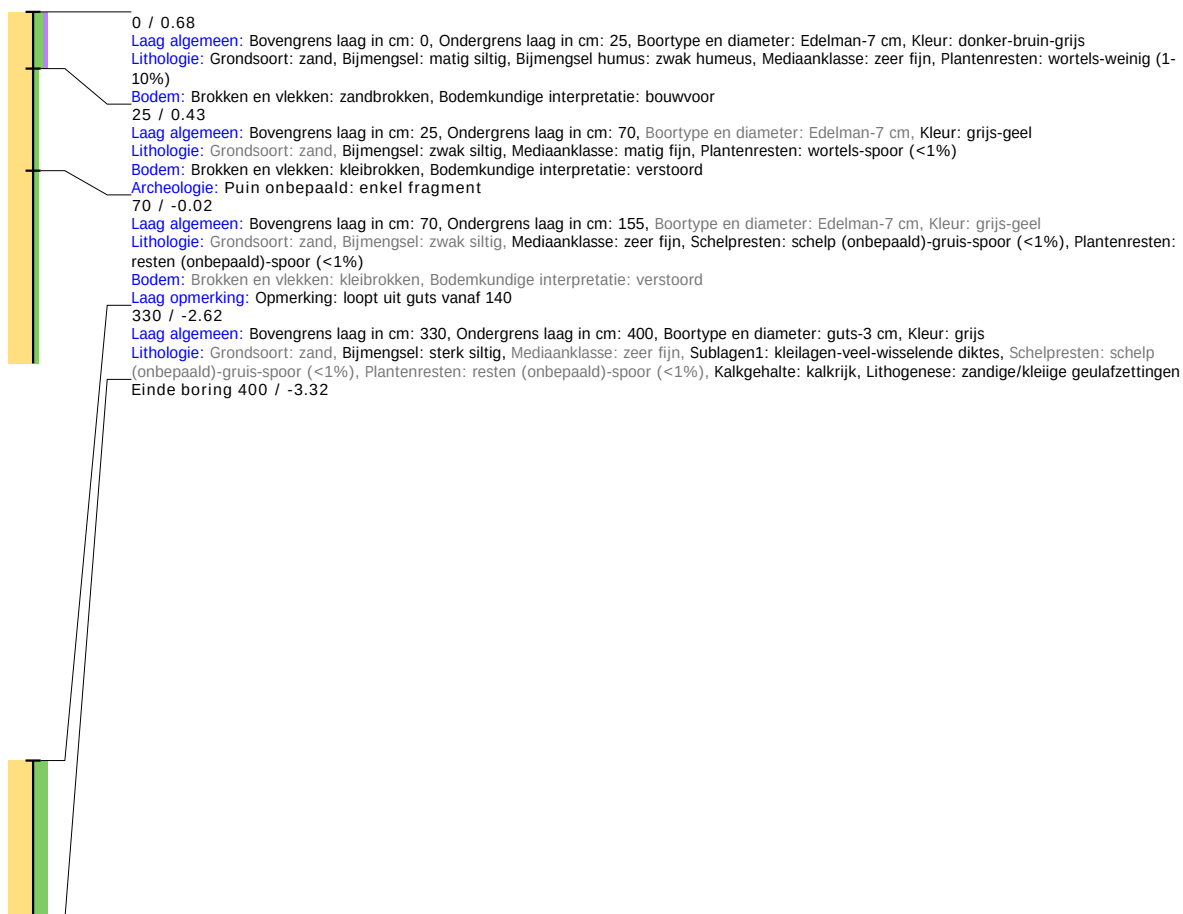
Boring: 000154_6

Kop algemeen: Projectcode: 000154, Boornummer: 6, Beschrijver(s): GN GE, Datum: 18-04-2023, Doel boring: archeologie - verkenning, Einddiepte boring in cm: 400
Coördinaten: X-coördinaat in meters: 82342.43, Y-coördinaat in meters: 450433.05, Precisie coördinaat: 1 cm, Coördinaatsysteem / epsg: Rijksdriehoeksmeting (NL), Hoogte maaiveld in meters: 0.68, Precisie hoogte: 1 cm, Referentieveld hoogte: Normaal Amsterdams Peil, Bepalingsmethode maaiveldhoogte: GPS
Plaats: Provincie: Zuid-Holland, Gemeente: Rijswijk, Opdrachtgever: LBP Sight, Uitvoerder: ADC ArcheoProjecten

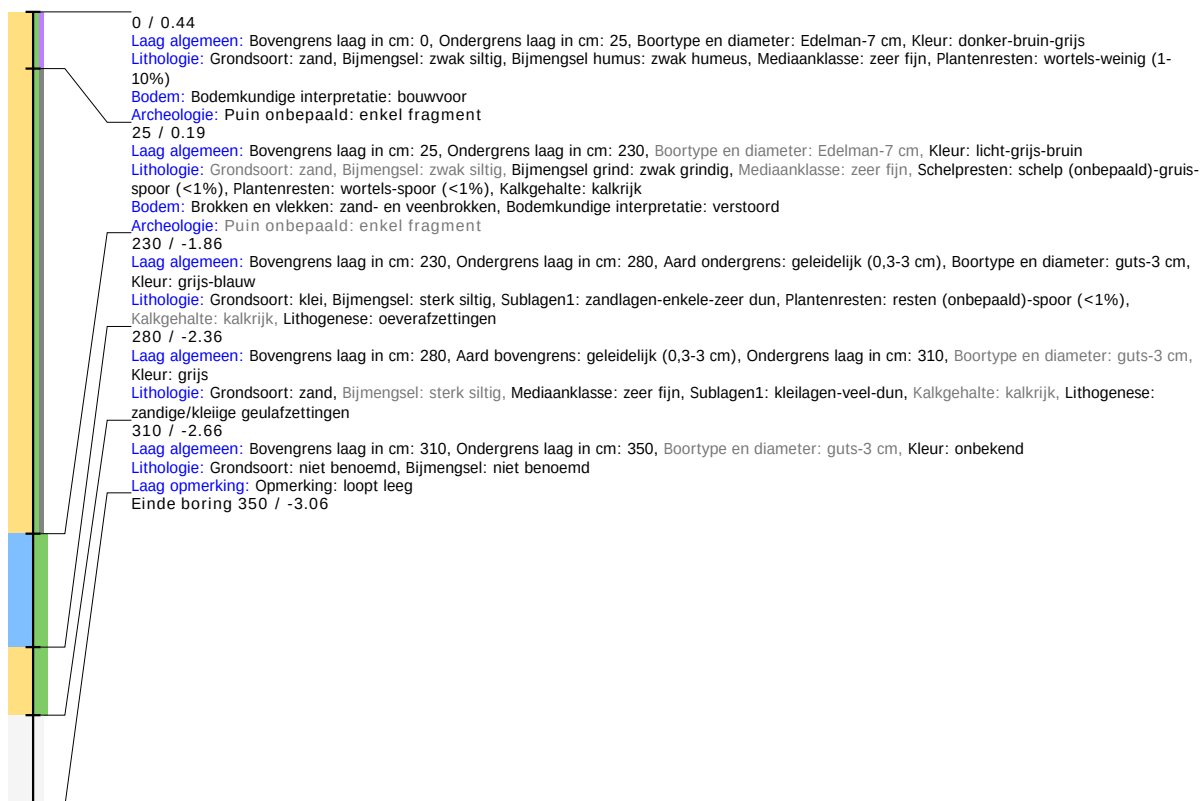
Boring: 000154_7

Kop algemeen: Projectcode: 000154, Boornummer: 7, Beschrijver(s): GN GE, Datum: 18-04-2023, Doel boring: archeologie - verkenning, Einddiepte boring in cm: 400
Coördinaten: X-coördinaat in meters: 82376.1, Y-coördinaat in meters: 450436.95, Precisie coördinaat: 1 cm, Coördinaatsysteem / epsg: Rijksdriehoeksmeting (NL), Hoogte maaiveld in meters: 0.68, Precisie hoogte: 1 cm, Referentievlak hoogte: Normaal Amsterdams Peil, Bepalingsmethode maaiveldhoogte: GPS
Plaats: Provincie: Zuid-Holland, Gemeente: Rijswijk, Opdrachtgever: LBP Sight, Uitvoerder: ADC ArcheoProjecten

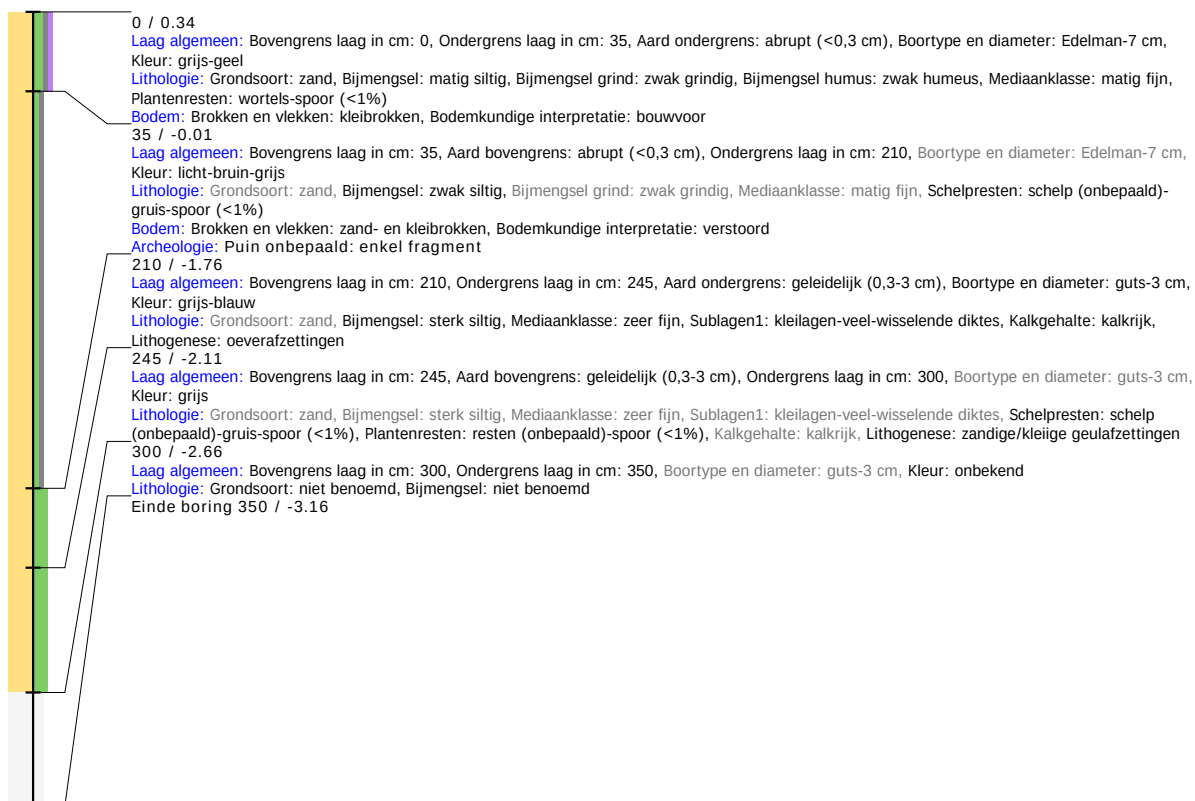
Boring: 000154_9

Kop algemeen: Projectcode: 000154, Boornummer: 9, Beschrijver(s): GN GE, Datum: 17-04-2023, Doel boring: archeologie - verkenning, Einddiepte boring in cm: 350
Coördinaten: X-coördinaat in meters: 82131.64, Y-coördinaat in meters: 450399.74, Precisie coördinaat: 1 cm, Coördinaatsysteem / epsg: Rijksdriehoeksmeting (NL), Hoogte maaiveld in meters: 0.44, Precisie hoogte: 1 cm, Referentieveld hoogte: Normaal Amsterdams Peil, Bepalingsmethode maaiveldhoogte: GPS
Plaats: Provincie: Zuid-Holland, Gemeente: Rijswijk, Opdrachtgever: LBP Sight, Uitvoerder: ADC ArcheoProjecten

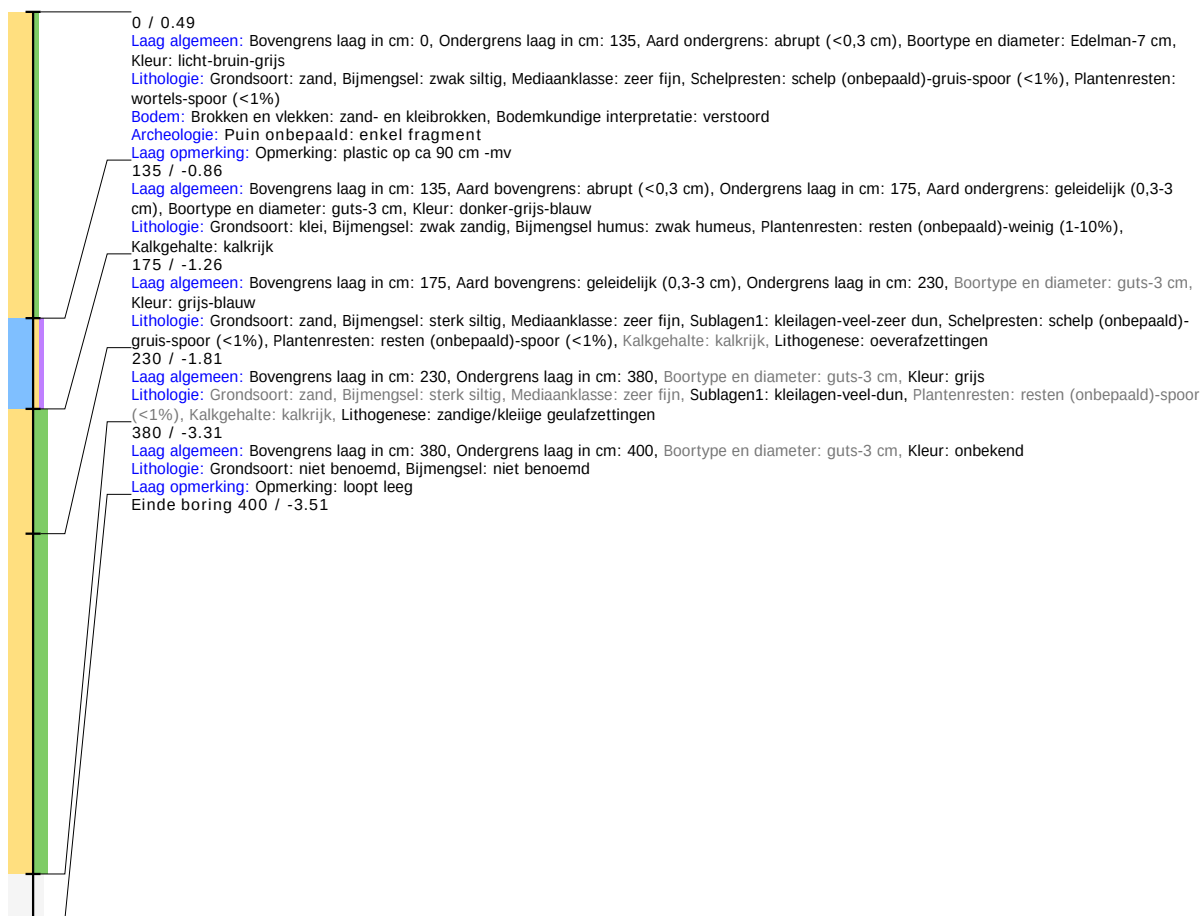
Boring: 000154_10

Kop algemeen: Projectcode: 000154, Boornummer: 10, Beschrijver(s): GN GE, Datum: 17-04-2023, Doel boring: archeologie - verkenning, Einddiepte boring in cm: 350
Coördinaten: X-coördinaat in meters: 82158.5, Y-coördinaat in meters: 450371.45, Precisie coördinaat: 1 cm, Coördinaatsysteem / epsg: Rijksdriehoeksmeting (NL), Hoogte maaiveld in meters: 0.34, Precisie hoogte: 1 cm, Referentievlak hoogte: Normaal Amsterdams Peil, Bepalingsmethode maaiveldhoogte: GPS
Plaats: Provincie: Zuid-Holland, Gemeente: Rijswijk, Opdrachtgever: LBP Sight, Uitvoerder: ADC ArcheoProjecten

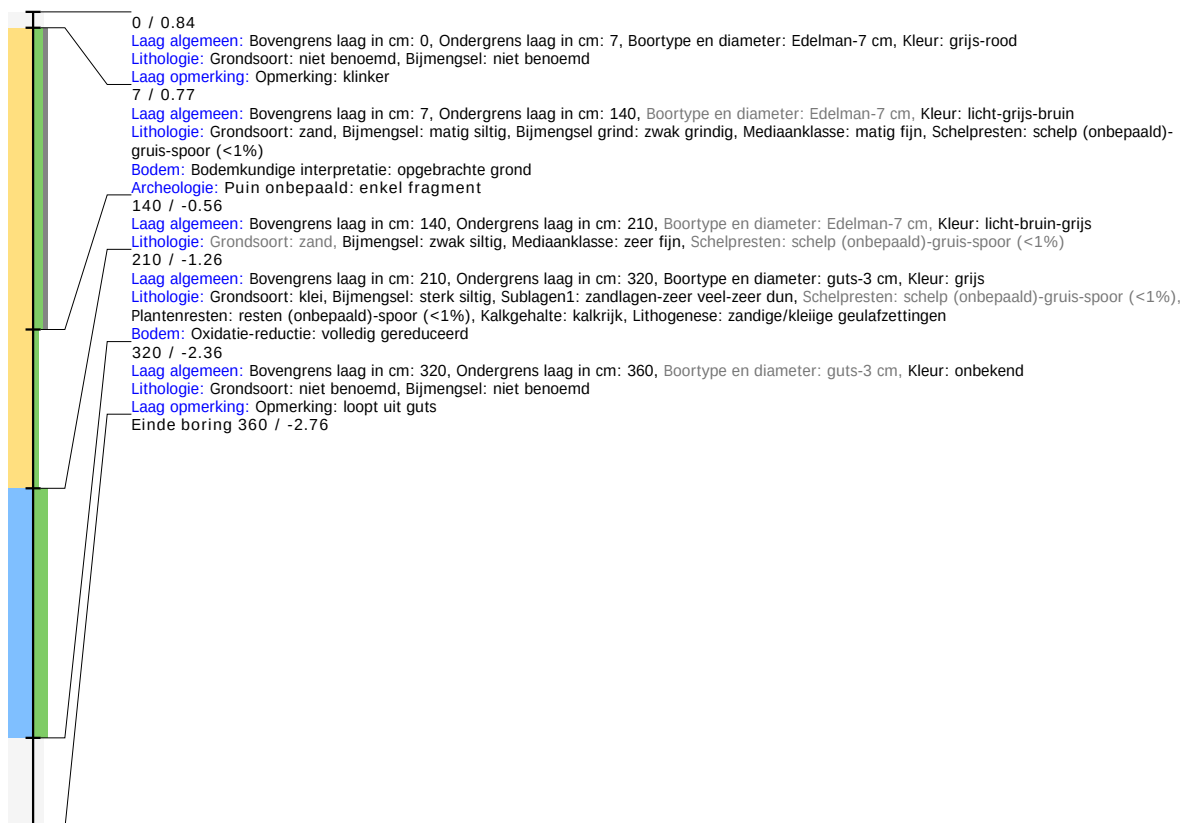
Boring: 000154_11

Kop algemeen: Projectcode: 000154, Boornummer: 11, Beschrijver(s): GN GE, Datum: 17-04-2023, Doel boring: archeologie - verkenning, Einddiepte boring in cm: 400
Coördinaten: X-coördinaat in meters: 82201.32, Y-coördinaat in meters: 450323.61, Precisie coördinaat: 1 cm, Coördinaatsysteem / epsg: Rijksdriehoeksmeting (NL), Hoogte maaiveld in meters: 0.49, Precisie hoogte: 1 cm, Referentievlak hoogte: Normaal Amsterdams Peil, Bepalingsmethode maaiveldhoogte: GPS
Plaats: Provincie: Zuid-Holland, Gemeente: Rijswijk, Opdrachtgever: LBP Sight, Uitvoerder: ADC ArcheoProjecten

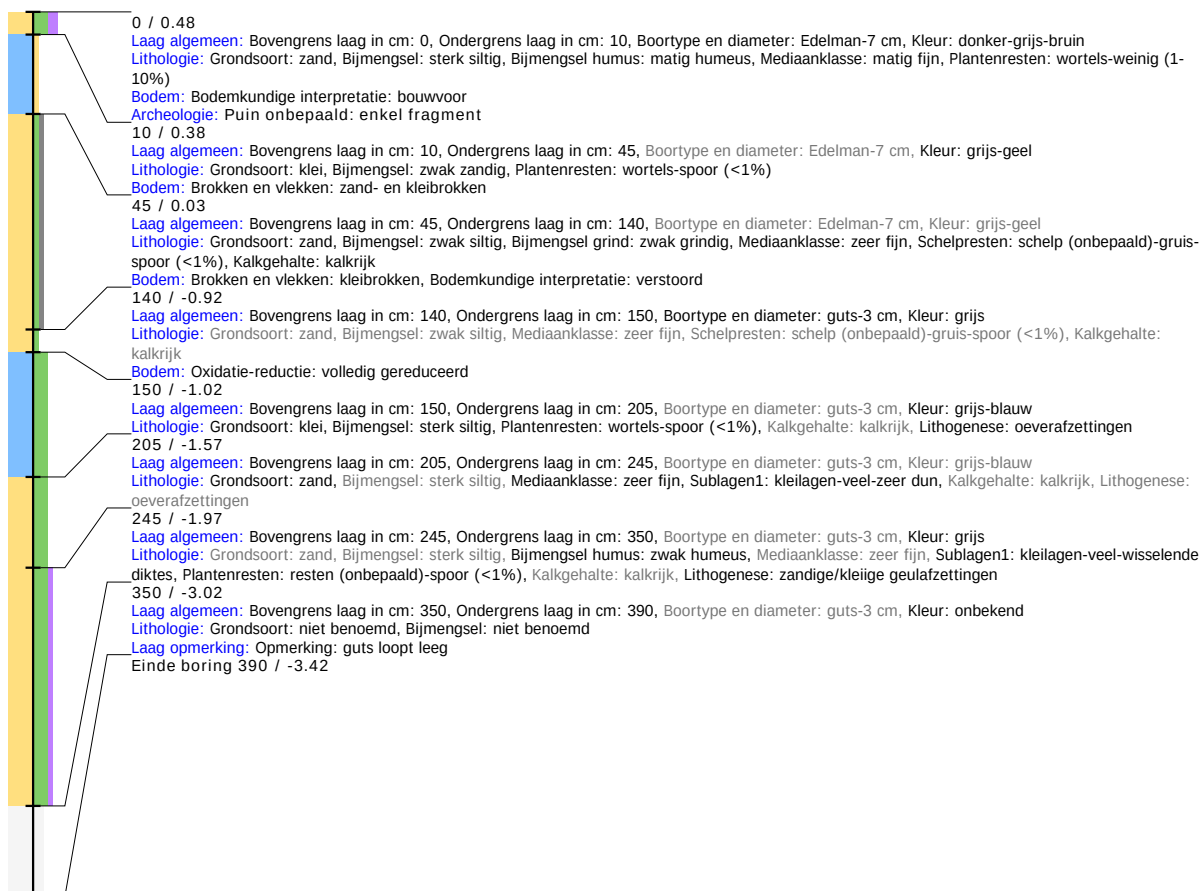
Boring: 000154_12

Kop algemeen: Projectcode: 000154, Boornummer: 12, Beschrijver(s): GN GE, Datum: 17-04-2023, Doel boring: archeologie - verkenning, Einddiepte boring in cm: 360
Coördinaten: X-coördinaat in meters: 82293.35, Y-coördinaat in meters: 450274.78, Precisie coördinaat: 1 cm, Coördinaatsysteem / epsg: Rijksdriehoeksmeting (NL), Hoogte maaiveld in meters: 0.84, Precisie hoogte: 1 cm, Referentievlak hoogte: Normaal Amsterdams Peil, Bepalingsmethode maaiveldhoogte: GPS
Plaats: Provincie: Zuid-Holland, Gemeente: Rijswijk, Opdrachtgever: LBP Sight, Uitvoerder: ADC ArcheoProjecten

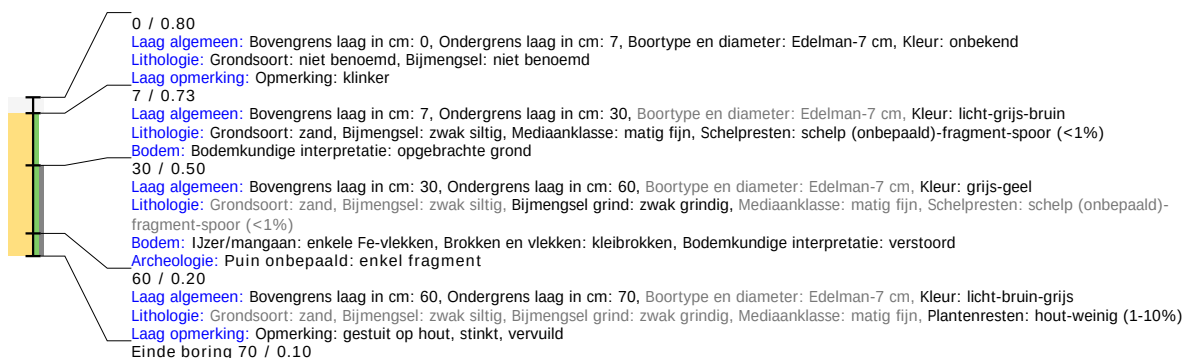
Boring: 000154_13

Kop algemeen: Projectcode: 000154, Boornummer: 13, Beschrijver(s): GN GE, Datum: 17-04-2023, Doel boring: archeologie - verkenning, Einddiepte boring in cm: 390
Coördinaten: X-coördinaat in meters: 82234.03, Y-coördinaat in meters: 450288.69, Precisie coördinaat: 1 cm, Coördinaatsysteem / epsg: Rijksdriehoeksmeting (NL), Hoogte maaiveld in meters: 0.48, Precisie hoogte: 1 cm, Referentievlak hoogte: Normaal Amsterdams Peil, Bepalingsmethode maaiveldhoogte: GPS
Plaats: Provincie: Zuid-Holland, Gemeente: Rijswijk, Opdrachtgever: LBP Sight, Uitvoerder: ADC ArcheoProjecten

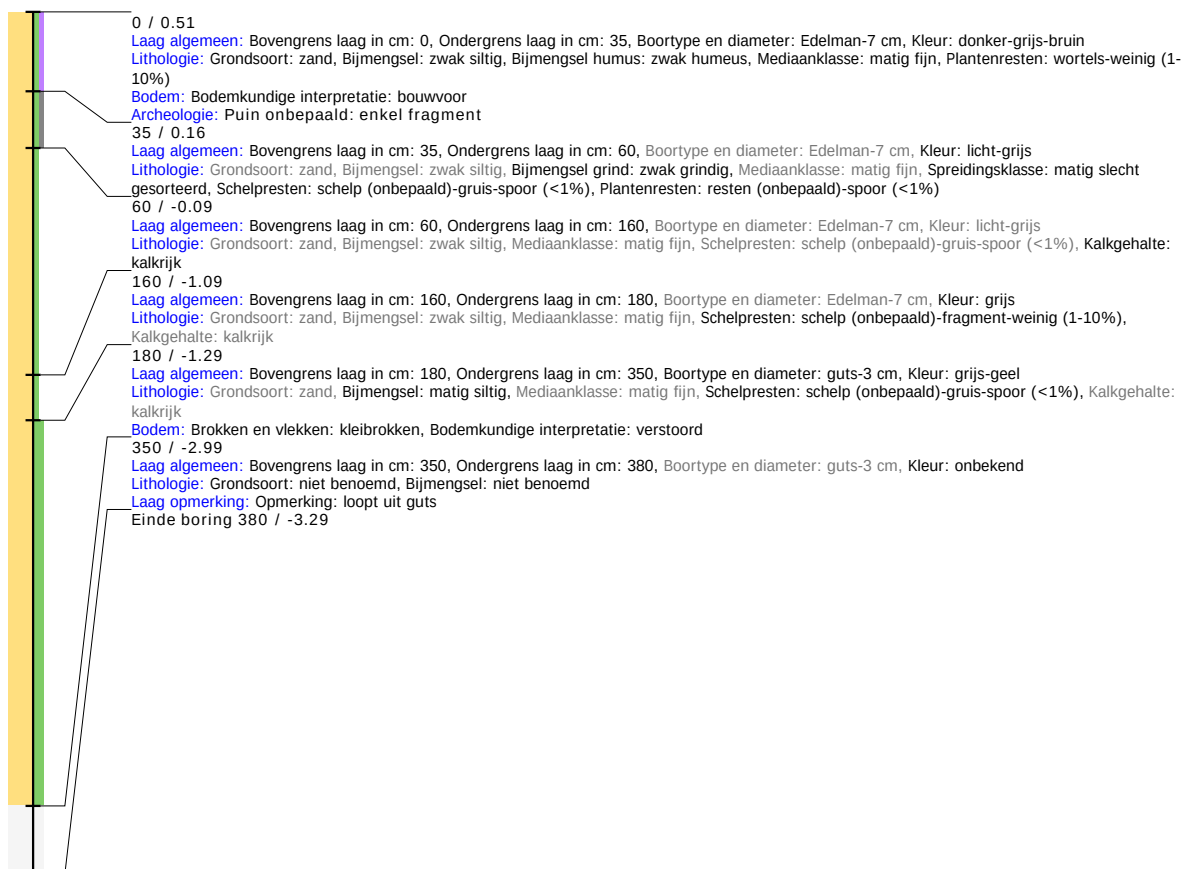
Boring: 000154_14

Kop algemeen: Projectcode: 000154, Boornummer: 14, Beschrijver(s): GN GE, Datum: 17-04-2023, Doel boring: archeologie - verkenning, Einddiepte boring in cm: 70
Coördinaten: X-coördinaat in meters: 82344.41, Y-coördinaat in meters: 450318.97, Precisie coördinaat: 1 cm, Coördinaatsysteem / epsg: Rijksdriehoeksmeting (NL), Hoogte maaiveld in meters: 0.8, Precisie hoogte: 1 cm, Referentievlak hoogte: Normaal Amsterdams Peil, Bepalingsmethode maaiveldhoogte: GPS
Plaats: Provincie: Zuid-Holland, Gemeente: Rijswijk, Opdrachtgever: LBP Sight, Uitvoerder: ADC ArcheoProjecten

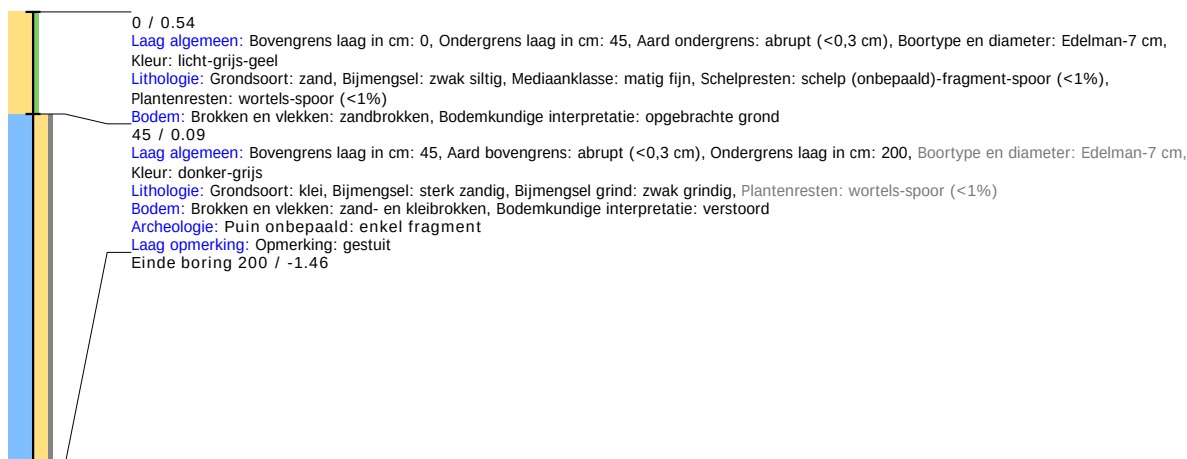
Boring: 000154_15

Kop algemeen: Projectcode: 000154, Boornummer: 15, Beschrijver(s): GN GE, Datum: 17-04-2023, Doel boring: archeologie - verkenning, Einddiepte boring in cm: 380
Coördinaten: X-coördinaat in meters: 82272.67, Y-coördinaat in meters: 450244.94, Precisie coördinaat: 1 cm, Coördinaatsysteem / epsg: Rijksdriehoeksmeting (NL), Hoogte maaiveld in meters: 0.51, Precisie hoogte: 1 cm, Referentieveld hoogte: Normaal Amsterdams Peil, Bepalingsmethode maaiveldhoogte: GPS
Plaats: Provincie: Zuid-Holland, Gemeente: Rijswijk, Opdrachtgever: LBP Sight, Uitvoerder: ADC ArcheoProjecten

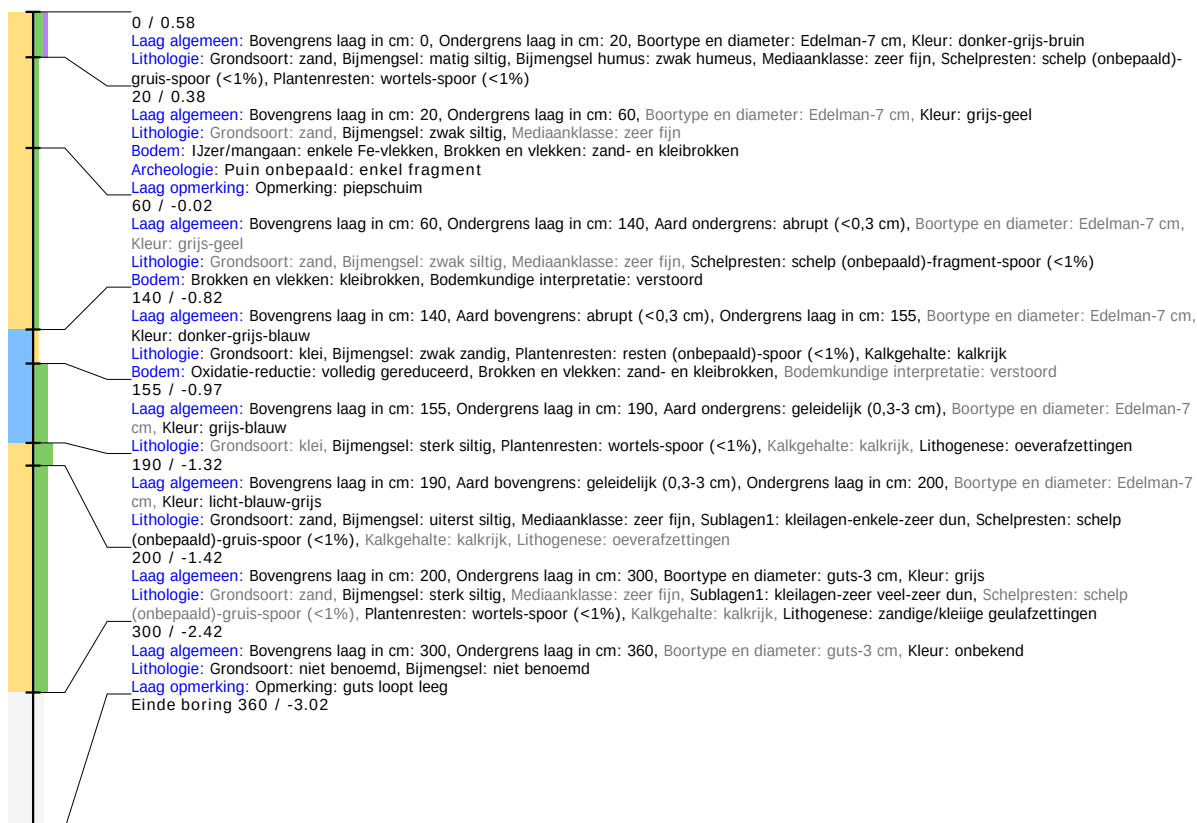
Boring: 000154_16

Kop algemeen: Projectcode: 000154, Boornummer: 16, Beschrijver(s): GN GE, Datum: 17-04-2023, Doel boring: archeologie - verkenning, Einddiepte boring in cm: 200
Coördinaten: X-coördinaat in meters: 82291.19, Y-coördinaat in meters: 450224.45, Precisie coördinaat: 1 cm, Coördinaatsysteem / epsg: Rijksdriehoeksmeting (NL), Hoogte maaiveld in meters: 0.54, Precisie hoogte: 1 cm, Referentieveld hoogte: Normaal Amsterdams Peil, Bepalingsmethode maaiveldhoogte: GPS
Plaats: Provincie: Zuid-Holland, Gemeente: Rijswijk, Opdrachtgever: LBP Sight, Uitvoerder: ADC ArcheoProjecten

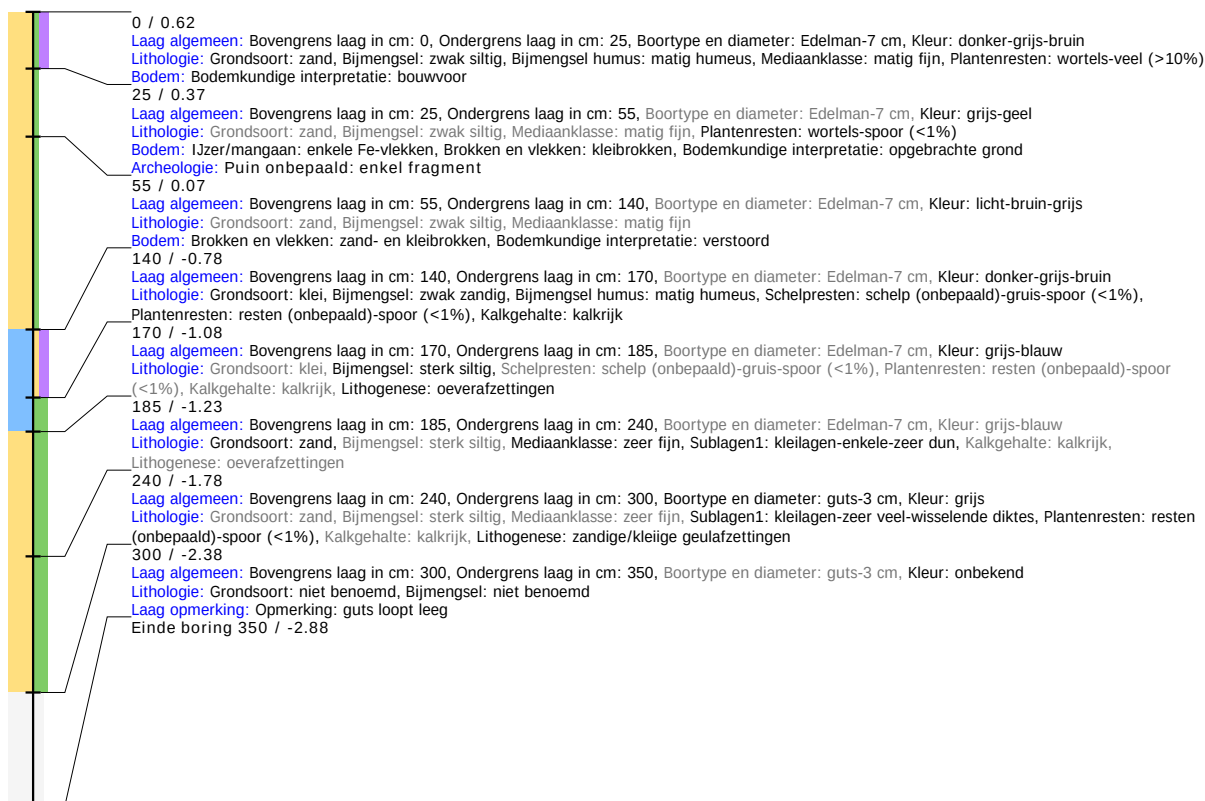
Boring: 000154_17

Kop algemeen: Projectcode: 000154, Boornummer: 17, Beschrijver(s): GN GE, Datum: 17-04-2023, Doel boring: archeologie - verkenning, Einddiepte boring in cm: 360
Coördinaten: X-coördinaat in meters: 82367.7, Y-coördinaat in meters: 450275.82, Precisie coördinaat: 1 cm, Coördinaatsysteem / epsg: Rijksdriehoeksmeting (NL), Hoogte maaiveld in meters: 0.58, Precisie hoogte: 1 cm, Referentievlak hoogte: Normaal Amsterdams Peil, Bepalingsmethode maaiveldhoogte: GPS
Plaats: Provincie: Zuid-Holland, Gemeente: Rijswijk, Opdrachtgever: LBP Sight, Uitvoerder: ADC ArcheoProjecten

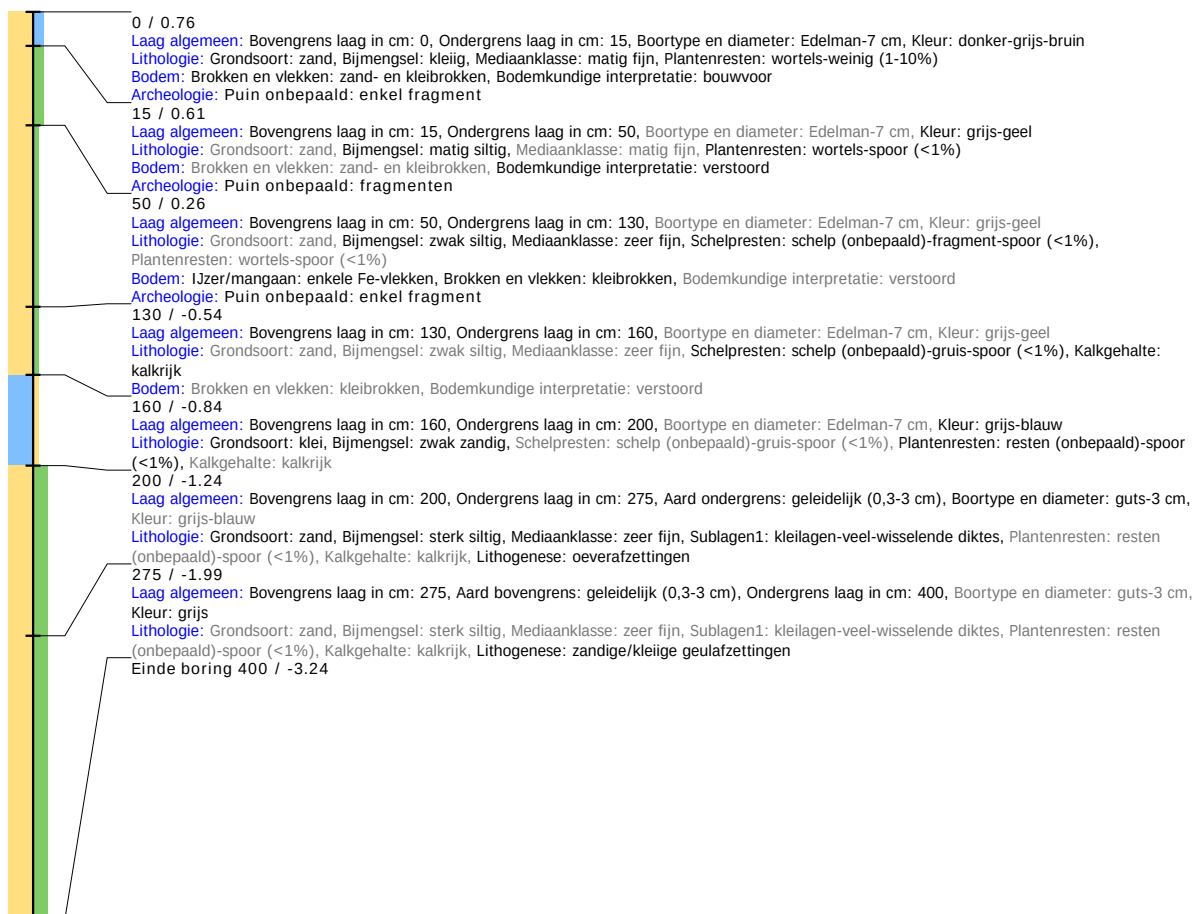
Boring: 000154_18

Kop algemeen: Projectcode: 000154, Boornummer: 18, Beschrijver(s): GN GE, Datum: 17-04-2023, Doel boring: archeologie - verkenning, Einddiepte boring in cm: 350
Coördinaten: X-coördinaat in meters: 82351.84, Y-coördinaat in meters: 450261.24, Precisie coördinaat: 1 cm, Coördinaatsysteem / epsg: Rijksdriehoeksmeting (NL), Hoogte maaiveld in meters: 0.62, Precisie hoogte: 1 cm, Referentievlak hoogte: Normaal Amsterdams Peil, Bepalingsmethode maaiveldhoogte: GPS
Plaats: Provincie: Zuid-Holland, Gemeente: Rijswijk, Opdrachtgever: LBP Sight, Uitvoerder: ADC ArcheoProjecten

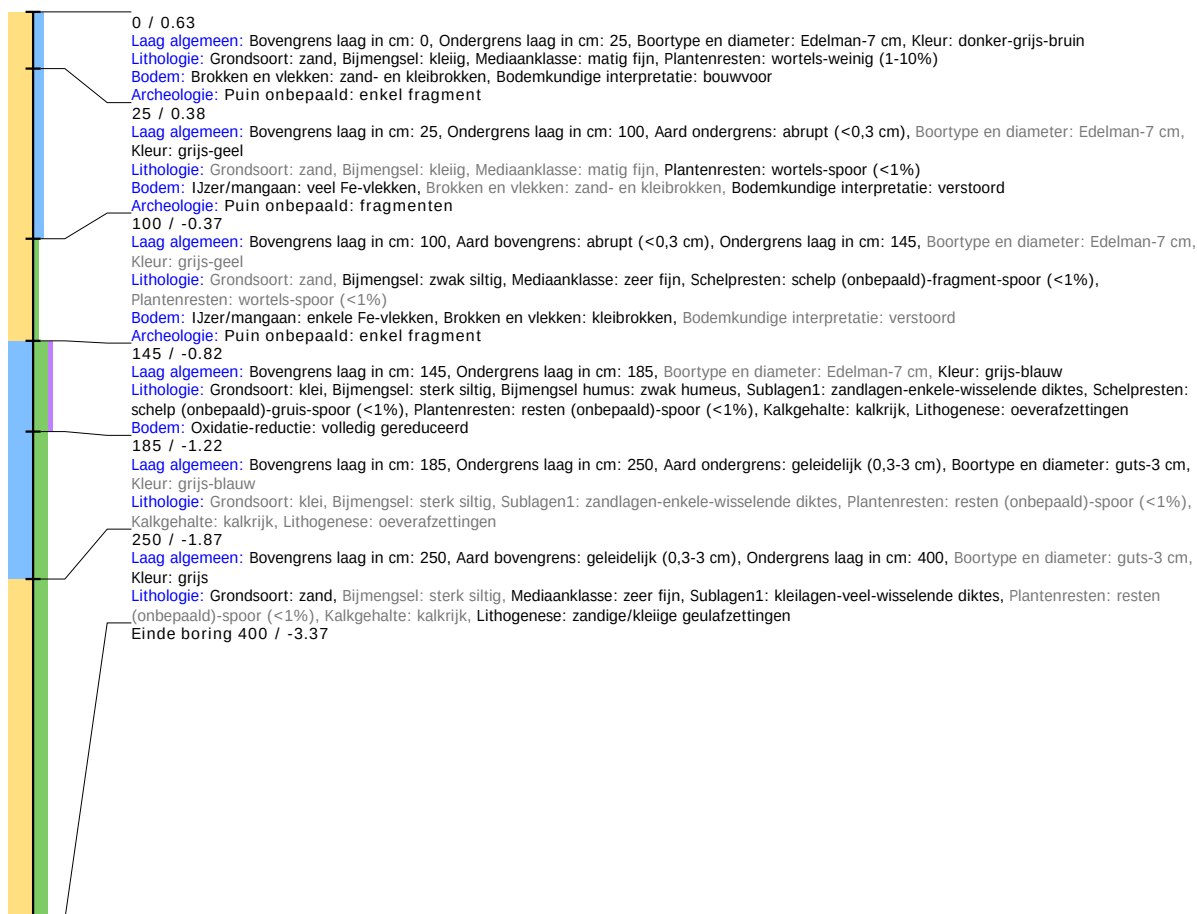
Boring: 000154_19

Kop algemeen: Projectcode: 000154, Boornummer: 19, Beschrijver(s): GN GE, Datum: 18-04-2023, Doel boring: archeologie - verkenning, Einddiepte boring in cm: 400
Coördinaten: X-coördinaat in meters: 82277.3, Y-coördinaat in meters: 450396.19, Precisie coördinaat: 1 cm, Coördinaatsysteem / epsg: Rijksdriehoeksmeting (NL), Hoogte maaiveld in meters: 0.76, Precisie hoogte: 1 cm, Referentievlak hoogte: Normaal Amsterdams Peil, Bepalingsmethode maaiveldhoogte: GPS
Plaats: Provincie: Zuid-Holland, Gemeente: Rijswijk, Opdrachtgever: LBP Sight, Uitvoerder: ADC ArcheoProjecten

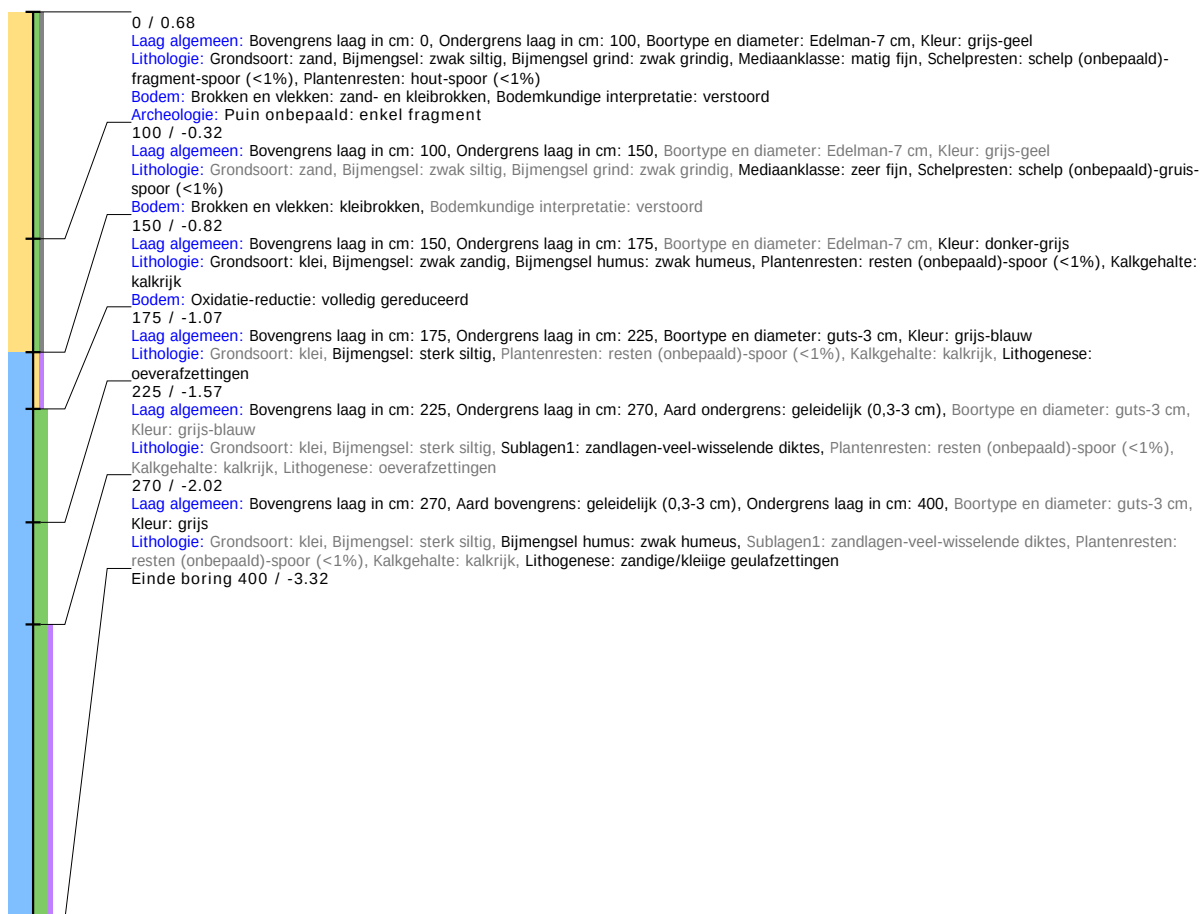
Boring: 000154_20

Kop algemeen: Projectcode: 000154, Boornummer: 20, Beschrijver(s): GN GE, Datum: 18-04-2023, Doel boring: archeologie - verkenning, Einddiepte boring in cm: 400
Coördinaten: X-coördinaat in meters: 82325.49, Y-coördinaat in meters: 450382.68, Precisie coördinaat: 1 cm, Coördinaatsysteem / epsg: Rijksdriehoeksmeting (NL), Hoogte maaiveld in meters: 0.63, Precisie hoogte: 1 cm, Referentievlak hoogte: Normaal Amsterdams Peil, Bepalingsmethode maaiveldhoogte: GPS
Plaats: Provincie: Zuid-Holland, Gemeente: Rijswijk, Opdrachtgever: LBP Sight, Uitvoerder: ADC ArcheoProjecten

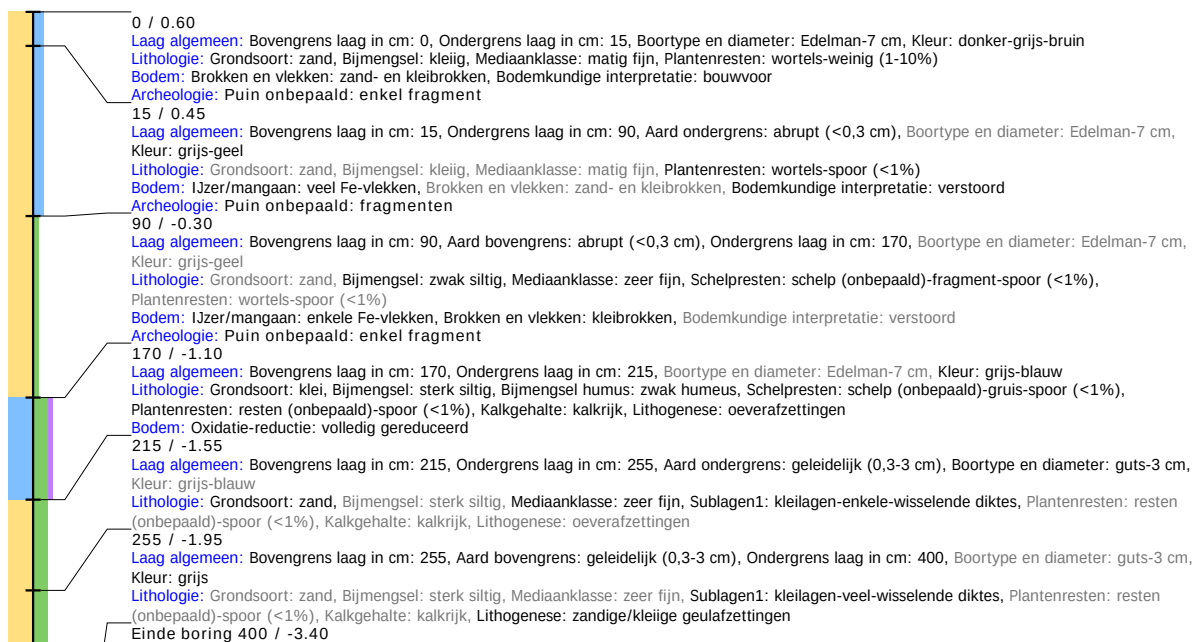
Boring: 000154_21

Kop algemeen: Projectcode: 000154, Boornummer: 21, Beschrijver(s): GN GE, Datum: 18-04-2023, Doel boring: archeologie - verkenning, Einddiepte boring in cm: 400
Coördinaten: X-coördinaat in meters: 82359.65, Y-coördinaat in meters: 450413.44, Precisie coördinaat: 1 cm, Coördinaatsysteem / epsg: Rijksdriehoeksmeting (NL), Hoogte maaiveld in meters: 0.68, Precisie hoogte: 1 cm, Referentievlak hoogte: Normaal Amsterdams Peil, Bepalingsmethode maaiveldhoogte: GPS
Plaats: Provincie: Zuid-Holland, Gemeente: Rijswijk, Opdrachtgever: LBP Sight, Uitvoerder: ADC ArcheoProjecten

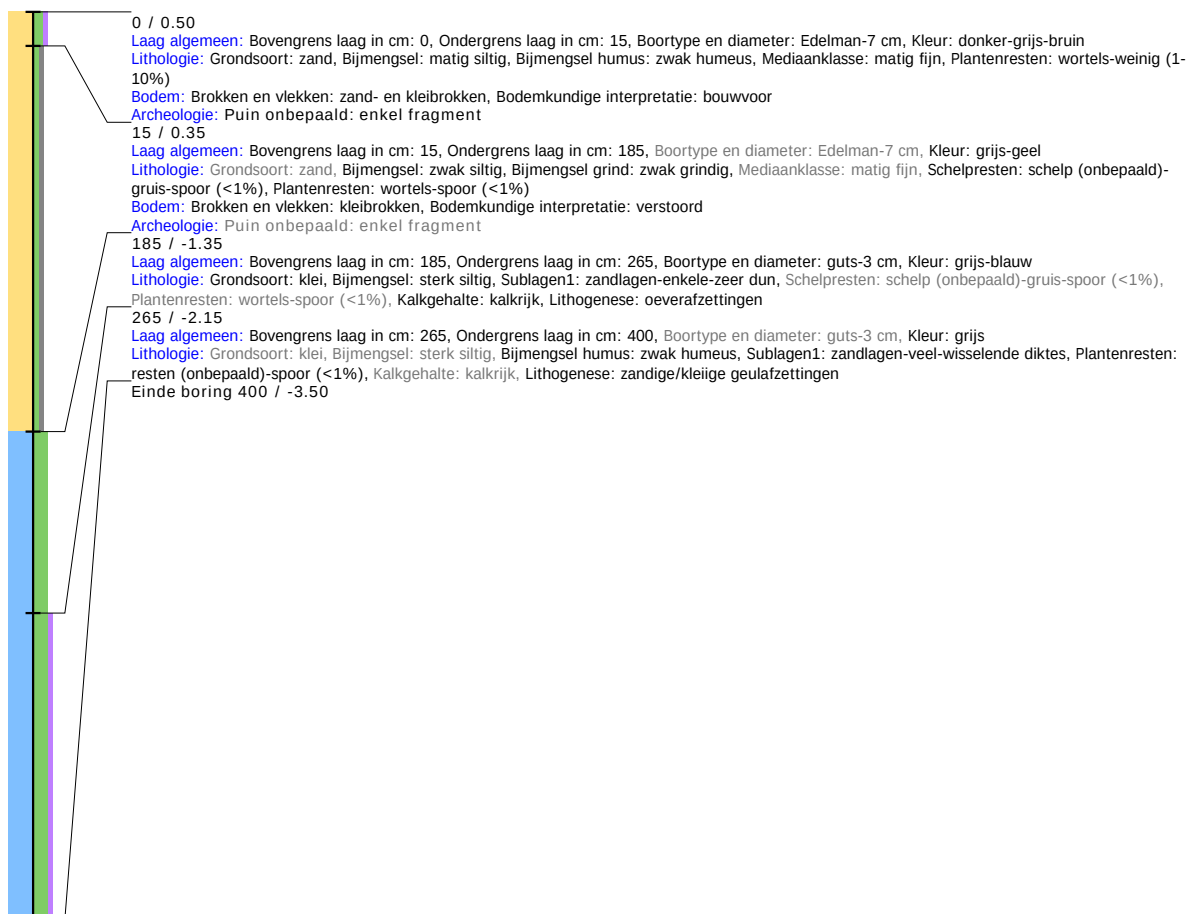
Boring: 000154_22

Kop algemeen: Projectcode: 000154, Boornummer: 22, Beschrijver(s): GN GE, Datum: 18-04-2023, Doel boring: archeologie - verkenning, Einddiepte boring in cm: 400
Coördinaten: X-coördinaat in meters: 82296.2, Y-coördinaat in meters: 450367.76, Precisie coördinaat: 1 cm, Coördinaatsysteem / epsg: Rijksdriehoeksmeting (NL), Hoogte maaiveld in meters: 0.6, Precisie hoogte: 1 cm, Referentievlak hoogte: Normaal Amsterdams Peil, Bepalingsmethode maaiveldhoogte: GPS
Plaats: Provincie: Zuid-Holland, Gemeente: Rijswijk, Opdrachtgever: LBP Sight, Uitvoerder: ADC ArcheoProjecten

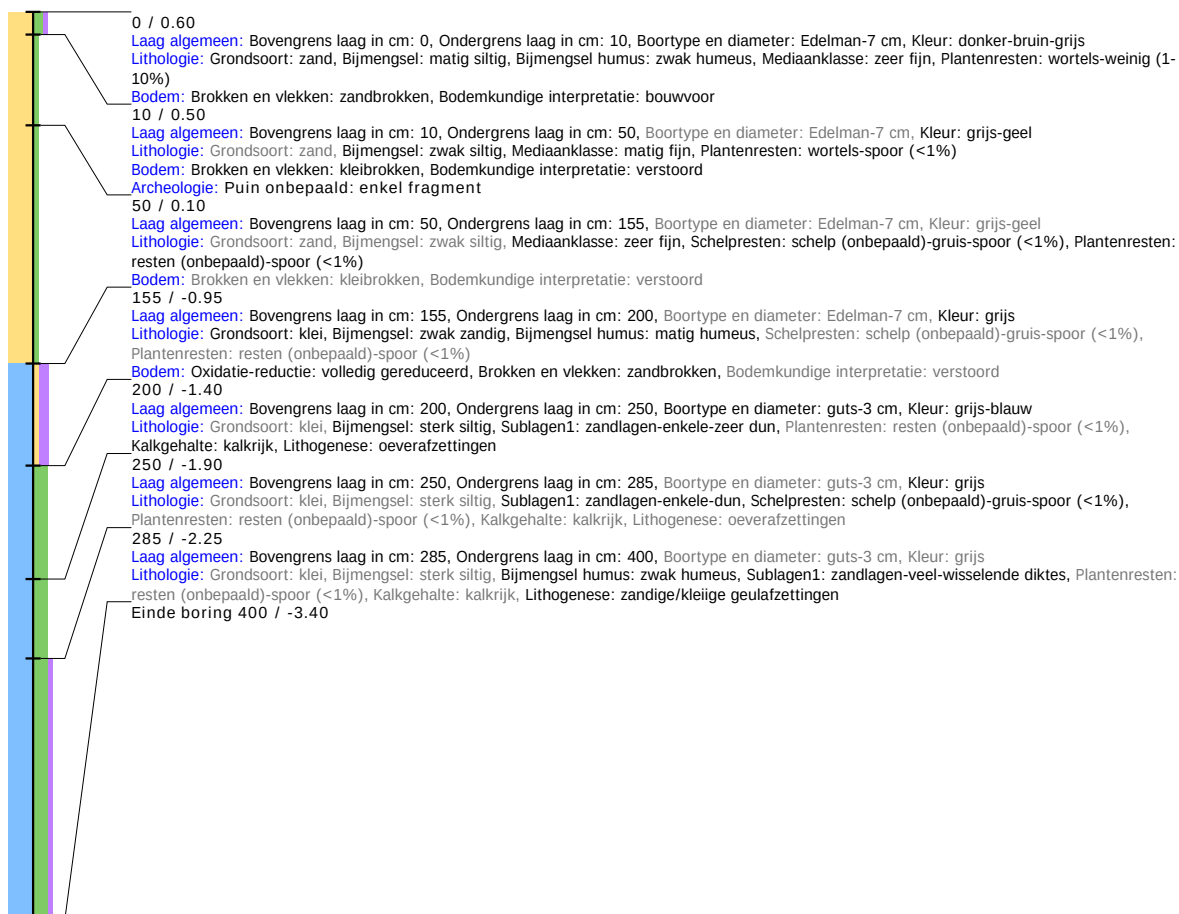
Boring: 000154_23

Kop algemeen: Projectcode: 000154, Boornummer: 23, Beschrijver(s): GN GE, Datum: 17-04-2023, Doel boring: archeologie - verkenning, Einddiepte boring in cm: 400
Coördinaten: X-coördinaat in meters: 82110.54, Y-coördinaat in meters: 450460.97, Precisie coördinaat: 1 cm, Coördinaatsysteem / epsg: Rijksdriehoeksmeting (NL), Hoogte maaiveld in meters: 0.5, Precisie hoogte: 1 cm, Referentievlak hoogte: Normaal Amsterdams Peil, Bepalingsmethode maaiveldhoogte: GPS
Plaats: Provincie: Zuid-Holland, Gemeente: Rijswijk, Opdrachtgever: LBP Sight, Uitvoerder: ADC ArcheoProjecten

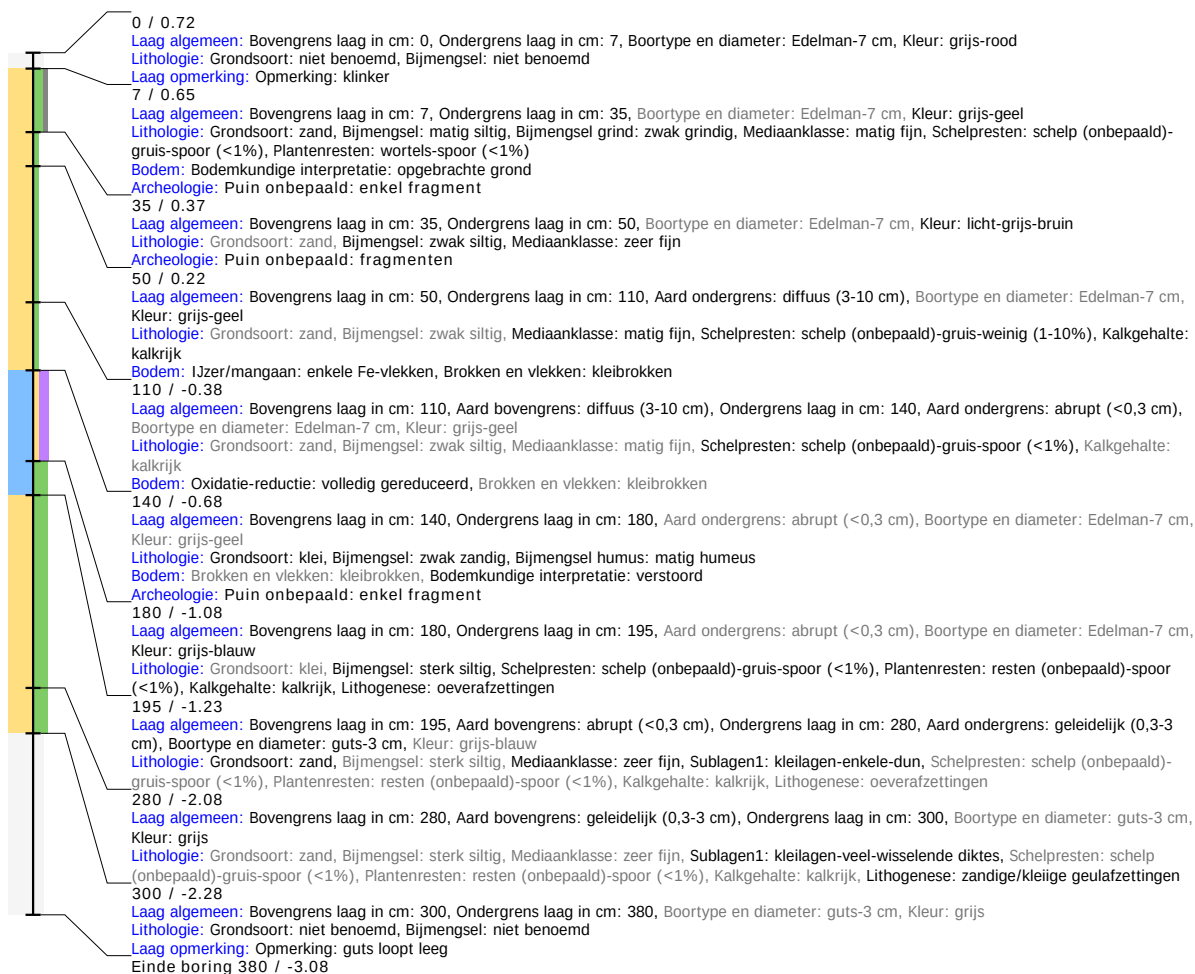
Boring: 000154_24

Kop algemeen: Projectcode: 000154, Boornummer: 24, Beschrijver(s): GN GE, Datum: 18-04-2023, Doel boring: archeologie - verkenning, Einddiepte boring in cm: 400
Coördinaten: X-coördinaat in meters: 82360.76, Y-coördinaat in meters: 450455.28, Precisie coördinaat: 1 cm, Coördinaatsysteem / epsg: Rijksdriehoeksmeting (NL), Hoogte maaiveld in meters: 0.6, Precisie hoogte: 1 cm, Referentievlak hoogte: Normaal Amsterdams Peil, Bepalingsmethode maaiveldhoogte: GPS
Plaats: Provincie: Zuid-Holland, Gemeente: Rijswijk, Opdrachtgever: LBP Sight, Uitvoerder: ADC ArcheoProjecten

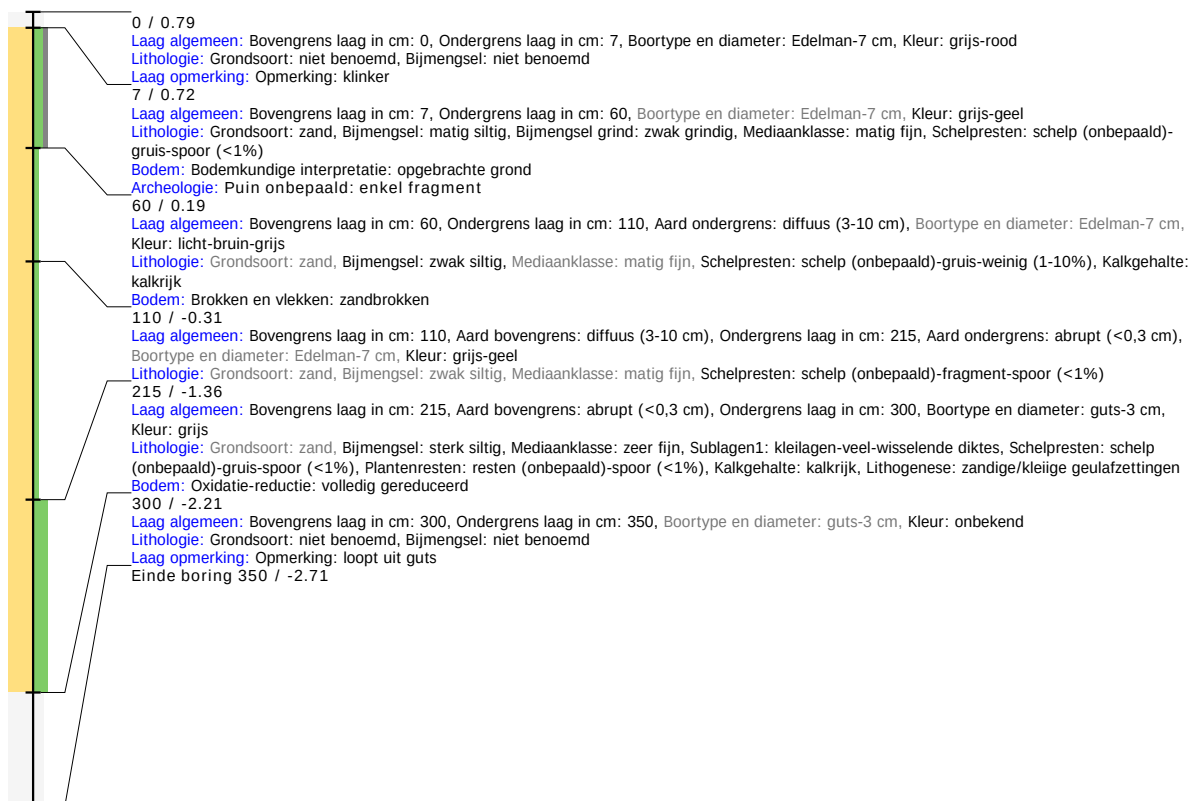
Boring: 000154_26

Kop algemeen: Projectcode: 000154, Boornummer: 26, Beschrijver(s): GN GE, Datum: 17-04-2023, Doel boring: archeologie - verkenning, Einddiepte boring in cm: 380
Coördinaten: X-coördinaat in meters: 82370.1, Y-coördinaat in meters: 450322.7, Precisie coördinaat: 1 cm, Coördinaatsysteem / epsg: Rijksdriehoeksmeting (NL), Hoogte maaiveld in meters: 0.72, Precisie hoogte: 1 cm, Referentievlak hoogte: Normaal Amsterdams Peil, Bepalingsmethode maaiveldhoogte: GPS
Plaats: Provincie: Zuid-Holland, Gemeente: Rijswijk, Opdrachtgever: LBP Sight, Uitvoerder: ADC ArcheoProjecten

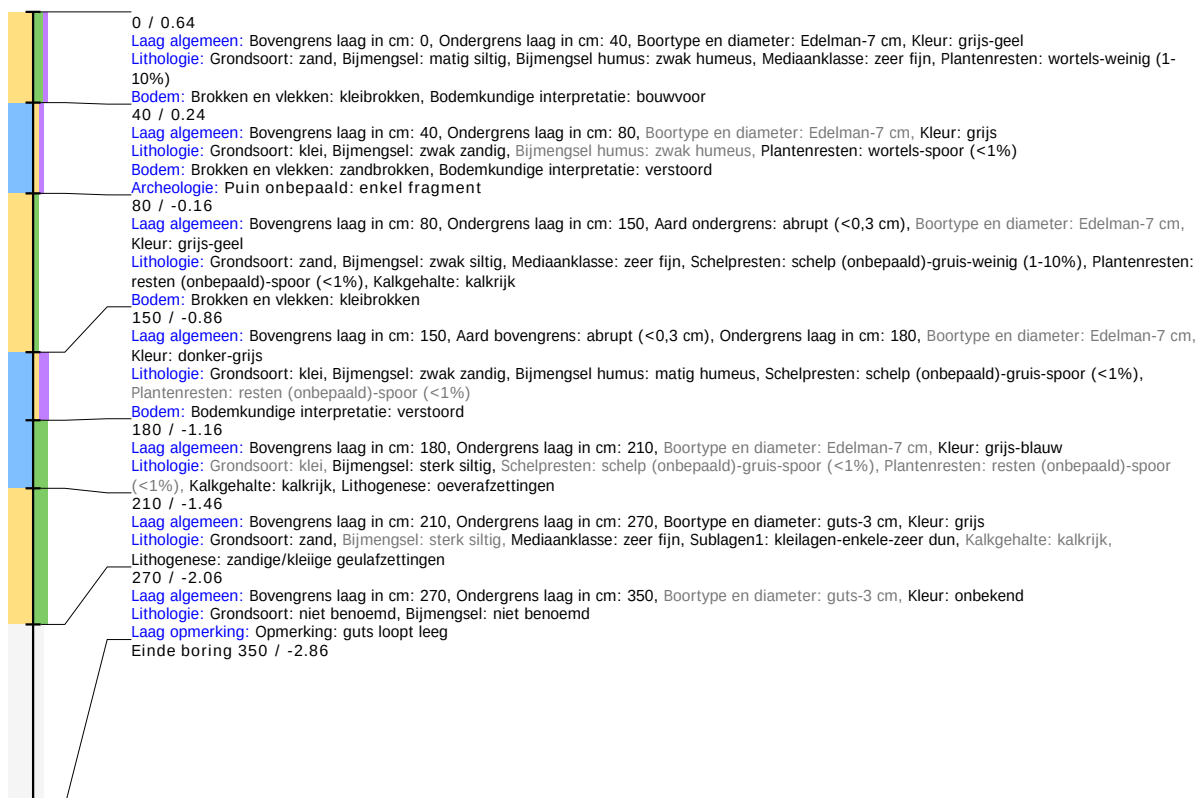
Boring: 000154_28

Kop algemeen: Projectcode: 000154, Boornummer: 28, Beschrijver(s): GN GE, Datum: 17-04-2023, Doel boring: archeologie - verkenning, Einddiepte boring in cm: 350
Coördinaten: X-coördinaat in meters: 82317.03, Y-coördinaat in meters: 450296.59, Precisie coördinaat: 1 cm, Coördinaatsysteem / epsg: Rijksdriehoeksmeting (NL), Hoogte maaiveld in meters: 0.79, Precisie hoogte: 1 cm, Referentievlak hoogte: Normaal Amsterdams Peil, Bepalingsmethode maaiveldhoogte: GPS
Plaats: Provincie: Zuid-Holland, Gemeente: Rijswijk, Opdrachtgever: LBP Sight, Uitvoerder: ADC ArcheoProjecten

Boring: 000154_30

Kop algemeen: Projectcode: 000154, Boornummer: 30, Beschrijver(s): GN GE, Datum: 17-04-2023, Doel boring: archeologie - verkenning, Einddiepte boring in cm: 350
Coördinaten: X-coördinaat in meters: 82390.85, Y-coördinaat in meters: 450298.86, Precisie coördinaat: 1 cm, Coördinaatsysteem / epsg: Rijksdriehoeksmeting (NL), Hoogte maaiveld in meters: 0.64, Precisie hoogte: 1 cm, Referentievlak hoogte: Normaal Amsterdams Peil, Bepalingsmethode maaiveldhoogte: GPS
Plaats: Provincie: Zuid-Holland, Gemeente: Rijswijk, Opdrachtgever: LBP Sight, Uitvoerder: ADC ArcheoProjecten

Boring: 000154_32

Kop algemeen: Projectcode: 000154, Boornummer: 32, Beschrijver(s): GN GE, Datum: 17-04-2023, Doel boring: archeologie - verkenning, Einddiepte boring in cm: 300
Coördinaten: X-coördinaat in meters: 82320.24, Y-coördinaat in meters: 450237.53, Precisie coördinaat: 1 cm, Coördinaatsysteem / epsg: Rijksdriehoeksmeting (NL), Hoogte maaiveld in meters: 1.98, Precisie hoogte: 1 cm, Referentievlak hoogte: Normaal Amsterdams Peil, Bepalingsmethode maaiveldhoogte: GPS
Plaats: Provincie: Zuid-Holland, Gemeente: Rijswijk, Opdrachtgever: LBP Sight, Uitvoerder: ADC ArcheoProjecten

